

T.C.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALI

SPOR EĞİTİMİ BİLİM DALI

**BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİ VE BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN
HENTBOL GENEL ALAN BİLGİSİ DÜZEYLERİNİN
BELİRLENMESİ**

Bleda Buse TATLICI

(Yüksek Lisans Tezi)

İstanbul, 2021

T.C.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALI

SPOR EĞİTİMİ BİLİM DALI

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİ VE BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR

ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN

HENTBOL GENEL ALAN BİLGİSİ DÜZEYLERİNİN

BELİRLENMESİ

DETERMINING COMMON CONTENT KNOWLEDGE LEVELS OF

PHYSICAL EDUCATION TEACHERS AND PHYSICAL

EDUCATION TEACHER EDUCATION PROGRAMS STUDENTS

Bleda Buse TATLICI

(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman

Doç. Dr. Fatih DERVENT

İstanbul, 2021

**Tüm kullanım hakları
M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü' ne aittir.
© 2021**

ÖZGEÇMİŞ

Eğitim

2004 Selami Ali İlköğretim Okulu'ndan mezun olma

2007 Cumhuriyet Lisesi'nden mezun olma

2012 Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nden mezun olma

2017 Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği
Anabilim Dalı Spor Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programına giriş

İş

2013-2018 İstanbul Sultanbeyli Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde Beden Eğitimi ve
Spor Öğretmenliği

2018-Halen Sinop Ayancık İnönü Ortaokulu'nda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği

ÖNSÖZ

Bu çalışmada beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Ülkemizde ve dünyada yapılan araştırmalar beden eğitimi öğretmen adaylarının yeterli seviyede alan bilgisine sahip olmadıklarını göstermektedir. Alan yazında geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış hentbol genel alan bilgisi testi bulunmamaktadır. Bu nedenle çalışmanın alandaki bu boşluğa katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu zorlu süreçte bilgilerini benimle paylaşan, çalışmamın bu aşamaya gelmesine büyük katkı sağlayan ve desteğini esirgemeyen tez danışmanım Doç. Dr. Fatih Dervent'e sonsuz teşekkür ederim. Lisans eğitimimde tanıştığım ve çok sevdiğim değerli hocam Doç. Dr. Meral Küçük Yetgin'e tez çalışmama sağladığı katkılar için çok teşekkür ederim. Bu çalışma sayesinde tanışma fırsatı bulduğum, tezimin istatistiksel analiz kısmında bana destek veren ve vakit ayıran sayın Doç. Dr. Erhan Devrilmez'e çok teşekkür ederim. Spor ve eğitim hayatım boyunca beni destekleyen babaannem, annem, babam ve kardeşime bana verdikleri emekler için minnettarım. Süreç boyunca beni motive eden sevgili eşime verdiği destek için çok teşekkür ederim.

ÖZET

Genel alan bilgisi (GAB) beden eğitimi öğretmenlerinin verimli bir öğretim süreci gerçekleştirebilmeleri için gerekli olan temel unsurlardandır. Bu çalışmanın amacı beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencileri için hentbol GAB testinin geliştirmesi ve testin geçerlik ve güvenirlik analizinin yapılması, aynı zamanda geliştirilen testle beden eğitimi öğretmenlerinin ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB düzeylerinin belirlenmesidir.

Hentbol GAB testinin geçerlik ve güvenirlik çalışması için üç farklı üniversiteden 67 erkek ve 37 kadın olmak üzere toplam 104 beden eğitimi öğretmen adayı katılımcı olmuştur. Çalışmanın GAB düzeyi belirleme kısmı için farklı illerde görev yapan 154 beden eğitimi öğretmeni ve Türkiye'nin yedi farklı coğrafi bölgesini temsil edecek şekilde belirlenmiş 10 üniversitenin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı'nda öğrenim gören 813 öğrenci katılımcı olmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve hentbol GAB testi kullanılmıştır. Hentbol GAB testinin geçerlik ve güvenirlik analizinde Rasch modeli, beden eğitimi öğretmenlerinin ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB düzeylerini belirlemek için yapılan analizlerde tanımlayıcı istatistik ve çoklu karşılaştırmalar için tek yönlü ANOVA analizleri kullanılmıştır.

Yapılan geçerlik ve güvenirlik analizinde hentbol GAB testinin içinde yer alan 20 sorudan 18'i beklenen değer aralığında bulunmuştur. Uyum indeksleri bakımından yeterli olmayan soruların test dışında bırakılması önerilmektedir. Maddelerin, kişilerin ayırt edicilik ve güven indeksleri yeterli düzeydedir. Yapılan analiz geliştirilen hentbol GAB testinin geçerli ve güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırma sonucunda; beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol GAB ortalaması 12.26 ($S_s = 4.10$, % 68.11) ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin ortalaması 9.11 ($S_s = 3.63$, % 50.61) olarak belirlenmiştir. Beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol GAB düzeyleri Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. ($F_{(1,883)} = 91.15$, $p < .05$). Hentbol dersini alan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB düzeyi dersi almayanlara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ($F_{(2,729)} = 44.88$, $p < .05$). Hentbol antrenörlük deneyimi olan beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol GAB düzeyi

hentbol antrenörlük deneyimi olmayan beden eğitimi öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ($F_{(1, 149)}=24.93, p<.05$).

Beden eğitimi öğretmenlerinin öğrencilerine farklı birçok spor dalını öğretmeleri gerekmektedir, bu nedenle farklı spor dalları için beden eğitimi öğretmenleri ve adaylarına yönelik GAB testleri geliştirilmelidir. Spor dallarına yönelik geliştirilen geçerli ve güvenilir GAB testleriyle Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programlarının etkisi ve verimliliği ölçülebilecektir. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı'nda yer alan spor dallarıyla ilgili uygulamalı dersler GAB odaklı olmasına rağmen ilgili araştırmalarda öğrencilerin spor dallarıyla ilgili yeterli GAB düzeyine ulaşamadıkları görülmüştür. Bu da mevcut programın amacına ulaşamadığını ve yeniden tasarlanması gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Oyun kuralları, teknik, taktik, öğretmen yetiştirme

ABSTRACT

Common content knowledge (CCK) is one of the fundamental elements for physical education teachers to accomplish an efficient teaching process. This study aims to develop a handball CCK test for physical education teachers and Physical Education Teacher Education Program students, to analyse the validity and reliability of the test, and to determine handball CCK levels of physical education teachers and Physical Education Teacher Education Program students.

For the validity and reliability analysis of the handball CCK test, a total of 104 physical education preservice teachers consisting of 67 males and 37 females from three different universities participated in the study. The sample was comprised of 154 physical education teachers working in different provinces, and 813 students studying at Physical Education Teacher Education Program of 10 universities determined to represent seven different geographical regions of Turkey. The data collection tools in the study included personal information form and handball CCK test. In the validity and reliability analysis of the handball CCK test, Rasch model was used while descriptive statistics were benefited in the analyses to determine the handball CCK levels of the physical education teachers and the students of Physical Education Teacher Education Program. Also, one-way ANOVA was utilised for multiple comparisons.

According to the validity and reliability analysis conducted, 18 out of 20 items in the handball CCK test were found in the expected value range. It is recommended that the items that do not display adequate fit indices are removed from the test. The distinctiveness and reliability indexes of the items and individuals were sufficient. The analysis conducted revealed that the handball CCK test developed was valid and reliable.

As a result of the study, the handball CCK mean of the physical education teachers was calculated to be 12.26 (Sd = 4.10, 68.11%) while the mean of the Physical Education Teacher Education Program students was 9.11 (Sd = 3.63, 50.61%). The handball CCK levels of the physical education teachers were found to be significantly higher than the Physical Education Teacher Education Program students. ($F_{(1,883)} = 91.15, p < .05$). The handball CCK levels of the Physical Education Teacher Education Program students who took the handball course were found to be significantly higher than those who did not ($F_{(2,729)} = 44.88, p < .05$). Besides, the handball CCK levels of the physical education teachers with handball coaching

experience were found to be significantly higher than the physical education teachers without handball coaching experience ($F_{(1, 149)}=24.93, p<.05$).

Physical education teachers are required to teach their students many different sports. For this reason, CCK tests should be developed for physical education teachers and teacher candidates for different sports. Thanks to valid and reliable CCK tests developed for different sports, the effectiveness and efficiency of Physical Education Teacher Education Programs can be measured. Although the physical activity and sport courses in the Physical Education Teacher Education Programs are CCK-focused, it has been observed in the relevant literature that students have not reached the sufficient CCK levels. This shows that the current program has failed to achieve its purpose and needs to be redesigned.

Keywords: Game rules, technique, tactic, teacher education

İÇİNDEKİLER

ÖZGEÇMİŞ	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR	ix
TABLolar LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	3
1.2. Alt Problemler ve Hipotezler	4
1.3. Araştırmanın Önemi	6
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	7
1.5. Araştırmanın Varsayımları	7
1.6. Araştırma Tanımları ve Kısaltmalar	7
1.6.1. Araştırma Tanımları	7
1.6.2. Kısaltmalar	8
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	9
2.1. Alan Bilgisi	9
2.2. Beden Eğitiminde Alan Bilgisi	10

2.3. İlgili Araştırmalar	14
3. YÖNTEM	23
3.1. Araştırmanın Modeli	23
3.2. Evren ve Örneklem	23
3.3. Veri Toplama Araçları	24
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	24
3.3.2. Hentbol Genel Alan Bilgi Testi	24
3.4. Verilerin Toplanması	25
3.5. Verilerin Analizi	26
4. BULGULAR	28
4.1. Hentbol Genel Alan Bilgisi Testi Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması Bulguları	28
4.2. Hentbol Genel Alan Bilgisi Düzeyi Belirleme Çalışması Bulguları	33
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	38
5.1. SONUÇ	38
5.2. TARTIŞMA	41
5.3. ÖNERİLER	47
KAYNAKÇA	48
EKLER	54

KISALTMALAR

GAB: Genel Alan Bilgisi

ÖAB: Özelleşmiş Alan Bilgisi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Maddelerin Güçlük Değerleri, Uyum İndeksleri ve Puan-Ölçüm Korelasyonları

Tablo 2. Maddelerin RMSE, Ayırt Edicilik ve Güvenirlik Değerleri

Tablo 3. Kişi RMSE, Ayırt Edicilik ve Güvenirlik Değerleri

Tablo 4. Gruplar arası genel alan bilgisi ANOVA tablosu

Tablo 5. Gruplar arası kurallar bilgisi alt boyutu ANOVA tablosu

Tablo 6. Gruplar arası teknik bilgisi alt boyutu ANOVA tablosu

Tablo 7. Gruplar arası taktik bilgisi alt boyutu ANOVA tablosu

Tablo 8. Hentbol dersi alan ve almayan öğrencilerin genel alan bilgisi ANOVA tablosu

Tablo 9. Antrenörlük deneyimi olan ve olmayan beden eğitimi öğretmenlerinin genel alan bilgisi ANOVA tablosu

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Madde ve Kişi Wright Haritası

BÖLÜM I:

1. GİRİŞ

Alan bilgisi, öğretmenlerin alanlarıyla ilgili konu ve kavramları öğrencilerine öğretebilmeleri için sahip olmaları beklenen bilgi olarak tanımlanmaktadır (Grossman, 1990; Shulman, 1986). Alan bilgisi, öğretmenlerin etkili bir öğretim süreci yürütebilmelerinde ve öğrencilerin öğretim kazanımlarını gerçekleştirebilmelerinde rol oynayan temel unsurlardandır (Ward, 2013). Eğitim sisteminin amacına uygun şekilde bireyler yetiştirebilmesi, iyi bir şekilde yetişmiş ve mesleğinde söz sahibi öğretmenlere bağlıdır (Özden, 2008). Özden'e göre (2008), alanındaki temel konuları bilmeyen, alanının temel konuları ve bunların aralarındaki ilişkiyi kavrayamayan öğretmenin profesyonelce davranabilmesi mümkün değildir. Öğretmenlerin alan bilgisi yeterli düzeyde olmadığına, bilgilerini öğrencilerine aktarma, öğrencilerin hatalarını tespit etme ve bu hataları düzeltmede başarılı olamayacakları belirtilmektedir (Kapyla, Heikkinen ve Asunta, 2009). Aynı zamanda öğretmenlerin alan bilgisi yeterli olmadığına öğretim süreci olumsuz etkilenmekte ve bu durum öğrencilerin öğrenme seviyelerini de negatif yönde etkilemektedir (Stroot ve Ko, 2006). Wilson, Floden ve Ferrini-Mundy (2001) öğretmenin alan bilgisiyle öğrenci başarısının paralellik gösterdiğini savunmuşlardır. Beden Eğitimi öğretmenleri birçok farklı spor dalını öğrencilerine öğretmektedir. Bu öğretim sürecinin verimli olabilmesi ve öğrenci başarısını arttırabilmeleri için beden eğitimi öğretmenlerinin öğrettikleri her spor dalıyla ilgili yeterli düzeyde alan bilgisine sahip olmaları gerekir.

Beden eğitimi öğretmenleri derslerinde öğrencilerini motive etme, öğrencilerine anlamlı öğrenme imkânları sağlama konusunda önemli bir role sahiptirler (Iserbyt, Ward ve Martens, 2016). Beden eğitimi öğretmenlerinin verimli ve etkili öğretim gerçekleştirebilmeleri için öğrettikleri konuyla ilgili yeterli alan bilgisine sahip olmaları gerekmektedir (Dervent, Devrilmez, Ince, Ward, 2018) Araştırmalar beden eğitimi öğretmeni adaylarının, öğretmen yetiştirme lisans programlarından fiziksel aktivite ve spor dersleri için yeterli düzeyde alan bilgisiyle mezun olmalarının önemli olduğunu vurgulamaktadır (Siedentop, 2002; Ward, Lehwald ve Lee, 2015). Ancak yapılan çalışmalarda beden eğitimi öğretmen adaylarının alan bilgisi düzeyleri beklenenin altında bulunmuştur. Beden eğitimi öğretmenlerinin yeterli alan bilgisi düzeyine sahip olmamalarının öğretmen yetiştirme programlarından kaynaklanabileceği vurgulanmaktadır (Kirk, 2010). Öğretmenler öğretecekleri konuyla alakalı teknik ve taktik bilgilerine yeterli düzeyde sahip olmadıklarında etkin bir öğrenme

süreci gerçekleştirmeleri zor olacaktır (Siedentop, 2002). Yapılan araştırmalar, beden eğitimi öğretmenlerinin alan bilgisi seviyelerindeki artışın öğrencilerin öğrenme seviyelerinde de artışa neden olduğunu göstermektedir (Ward, Kim, Ko ve Li, 2014; Sinelnikov, Kim, Ward, Curtner-Smith ve Li, 2016).

Matematik alanında araştırmalar yapan Ball, Thames ve Phelps (2008) alan bilgisini genel alan bilgisi ve özelleşmiş alan bilgisi olarak ikiye ayırmışlardır. Öğretmenin etkin bir öğretim gerçekleştirebilmesi için genel alan bilgisinin ve özelleşmiş alan bilgisinin makul düzeyde olması gerekmektedir. Öğretim sürecinde hem genel hem de özelleşmiş alan bilgisine ihtiyaç vardır bu nedenle alan bilgisinin iki kategorisi de birbirinden bağımsız düşünülmemelidir. Genel alan bilgisi öğretmenin öğreteceği konuyu, özelleşmiş alan bilgisi ise öğretmenin bu konuyu nasıl öğreteceğini bilmesi olarak tanımlanmıştır.

Beden eğitimi alanında ise Ward (2009) alan bilgisi kavramsal çerçevesini genel alan bilgisi için iki alt başlık, özelleşmiş alan bilgisi için iki alt başlık olmak üzere dört alt başlığa ayırmıştır: Genel alan bilgisi alt başlıklarını; (a) oyun ve görgü kuralı bilgisi, (b) teknik bilgisi ve taktik bilgisi, özelleşmiş alan bilgisi alt başlıklarını; (a) öğrenci hataları bilgisi, (b) öğretim tasarımı ve sunumu bilgisi oluşturmaktadır.

Ülkemizde öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri kapsamında alan bilgisine verilen önemin arttığı görülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğünün 2006'da yayınladığı öğretmenlik mesleği genel yeterliliklerinde son yeterlilik alanı olan program ve içerik bilgisinde alan bilgisine değinilmiştir. Ancak bakanlığın 2017 yılında yenilediği öğretmenlik mesleği genel yeterliliklerinin, ilk yeterlilik alanı olan mesleki bilgi kapsamında birinci maddede alan bilgisine yer verilmiştir (MEB, 2017).

Ortaokul ve ortaöğretimde yürürlükte olan Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı 2018 yılında yenilenmiştir. Programlarda hareket yetkinliği öğrenme alanı kapsamında alt öğrenme alanı olarak hareket becerileri, hareket kavramları, ilkeleri ve ilgili hayat becerileri, hareket strateji ve taktikleri bulunmaktadır. Hareket yetkinliği öğrenme alanında; yer değiştirme hareketleri, dengeleme hareketleri, nesne kontrolü gerektiren hareketler, birleştirilmiş hareketler, bireysel sporlar, takım sporları, raket sporları, doğa sporları, su sporları, cimmastik, ritim eğitimi ve halk dansları gibi konular bulunmaktadır. Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (MEB, 2018) daha çok oyun ve

etkinlik ağırlıklı olup öğrencinin ortaöğretim kademesinde öğreneceği spor dallarına hazırlık süreci olarak tasarlanmıştır. Ortaokulda Beden Eğitimi ve Spor Dersi alan öğrencilerden; fiziksel etkinliklere ve spor dallarına yönelik hareket becerilerini geliştirmesi, hareket kavramlarını, ilkelerini, strateji ve taktiklerini fiziksel etkinliklerde ve sporlarda kullanması beklenen öğrenim çıktılarından bazılarıdır. Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nda (MEB, 2018) spor dalları; “atletizm, badminton, basketbol, bisiklet, bocce, boks, dama, dağcılık, dart, eskrim, futbol, futsal, güreş, halter, halk dansları, hentbol, cimnastik, judo, karate, kayak, masa tenisi, modern danslar, oryantiring, okçuluk, satranç, su doku, su sporları, tenis, trekking, voleybol, yüzme, etnospor branşları vb.” olarak belirlenmiştir. Beden eğitimi öğretmenlerinden yıllık planlarında her sınıf düzeyi için birden fazla spor dalına yer vermeleri beklenmektedir. Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilerin; fiziksel etkinliklere katılımla hareket bilgi ve becerilerini geliştirmesi ve bunları alışkanlık haline getirmesi, sportif etkinliklerle spor kültürü kazanması, spor dallarına özgü kuralları, bilgi ve becerileri uygulayabilmesi gibi kazanımları gerçekleştirebilmesi amaçlanmaktadır.

Yükseköğretim Kurulunun hazırladığı Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı'nda takım sporları derslerinin içeriğini “ilgili takım sporunun tanımı, tarihçesi, temel duruşları, temel hareketleri, strateji ve taktikleri, bireysel ve takım savunması, takım hücumu oyun sistemleri, kural, bilgi, uygulama, gözlem yapma, hata tespiti ve öğretim bilgisi/beceriler öğretimi” olarak belirlemiştir, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinden mezun olduklarında takım sporlarıyla ilgili bu yetkinliklere sahip olmaları beklenmektedir (YÖK, 2018).

1.1. Problem Durumu

Beden eğitimi öğretmenlerinin, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programlarından yeterli alan bilgisiyle mezun olmaları beklenmelidir (Siedentop, 2002; Ward, Kim, Ko, ve Li, 2015). Beklentilerin aksine, yapılan çalışmalar Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programlarının bu programlarda öğrenim gören öğretmen adayları için yeterli şekilde alan bilgilerini geliştirme imkânı sağlamadığını göstermektedir (Siedentop, 2002; Ayvazo, Ward ve Stuhr, 2010; Ward, 2018; Ince, Ward ve Devrilmez, 2012).

Eğitimin farklı alanlarında öğretmenlerin bilgi düzeylerini ölçme amacıyla yapılan çalışmalar mevcuttur (Hill, Schilling ve Ball 2004; Kleickmann vd., 2013). Alan bilgisinin

iki alt boyutu vardır, bunlardan biri genel alan bilgisidir. Genel alan bilgisi testleri herhangi bir spor dalına ait kurallar, teknik, taktik konusundaki bilgi seviyesini belirlemek için sıklıkla kullanılmaktadır (Derwent vd., 2018). Bu çalışmanın amacı hentbol genel alan bilgisi testi geliştirmek ve testin geçerlik güvenirlik çalışmasını yapmak, ayrıca geliştirilen bu testle Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin ve beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol genel alan bilgisi seviyelerinin belirlenmesidir. Spor dalı olarak hentbolun seçilme nedeni ise Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nda yer alan spor dallarından biri olması ve okullarda beden eğitimi öğretmenlerinin yıllık planlarında en fazla yer verdiği takım sporlarından biri olmasıdır. Ayrıca alan yazında geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmış hentbol genel alan bilgisi testine rastlanmamıştır, bu nedenle çalışmanın alan yazındaki boşluğu doldurması amaçlanmıştır.

1.2. Alt Problemler ve Hipotezler

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi düzeylerini belirlemek için geliştirilen bilgi testi geçerli ve güvenilir midir?

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi düzeylerini belirlemek için geliştirilen bilgi testinin geçerli ve güvenilir olacağı düşünülmektedir.

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi düzeyi nedir?

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi düzeyinin belirlenen başarı kriterinin (%70) altında olacağı düşünülmektedir.

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi kurallar alt boyutu bilgi düzeyi nedir?

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi kurallar alt boyutu bilgi düzeyinin belirlenen kriterin altında olacağı düşünülmektedir.

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi teknik alt boyutu bilgi düzeyi nedir?

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi teknik alt boyutu bilgi düzeyinin belirlenen kriterin altında olacağı düşünülmektedir.

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi taktik alt boyutu bilgi düzeyi nedir?

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi taktik alt boyutu bilgi düzeyinin belirlenen kriterin altında olacağı düşünülmektedir.

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin arasında hentbol genel alan bilgisi düzeyleri bakımından fark var mıdır?

Beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol genel alan bilgisi düzeylerinin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinden yüksek olacağı düşünülmektedir.

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin arasında hentbol genel alan bilgisi kurallar alt boyutu bilgi düzeyleri bakımından fark var mıdır?

Beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol genel alan bilgisi kurallar alt boyutu bilgi düzeylerinin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinden yüksek olacağı düşünülmektedir.

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin arasında hentbol genel alan bilgisi teknik alt boyutu bilgi düzeyleri bakımından fark var mıdır?

Beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol genel alan bilgisi teknik alt boyutu bilgi düzeylerinin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinden yüksek olacağı düşünülmektedir.

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin arasında hentbol genel alan bilgisi taktik alt boyutu bilgi düzeyleri bakımından fark var mıdır?

Beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol genel alan bilgisi taktik alt boyutu bilgi düzeylerinin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinden yüksek olacağı düşünülmektedir.

Hentbol dersini alan ve almayan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin arasında hentbol genel alan bilgisi düzeyleri bakımından fark var mıdır?

Hentbol dersini alan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi düzeylerinin dersi almayanlardan yüksek olacağı düşünülmektedir.

Antrenör olarak hentbol deneyimine sahip olan ve olmayan beden eğitimi öğretmenleri arasında hentbol genel alan bilgisi düzeyleri bakımından fark var mıdır?

Antrenör olarak hentbol deneyimine sahip olan beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol genel alan bilgisi düzeylerinin deneyime sahip olmayanlardan yüksek olacağı ve belirlenen başarı kriterinin (%70) üstünde olacağı düşünülmektedir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Genel alan bilgisi testleri öğretmenlerin ya da öğretmen adaylarının bir spor dalına ait kurallar, teknik, taktik konusundaki bilgi düzeylerini belirlemek için sıkça kullanılmaktadır (Derwent vd., 2018). Böyle olmasına rağmen alan yazında geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış çok az sayıda genel alan bilgisi testi bulunmaktadır. Alan yazında bulunan spor dallarına yönelik testlerin yetersizliği, genel alan bilgisinin öğretme kalitesindeki önemi dikkate alındığında geçerli ve güvenilir bir test geliştirmenin önemli olduğu düşünülmektedir (Derwent vd., 2018). Alan yazında hentbol için geliştirilmiş genel alan bilgisi testinin bulunmaması nedeniyle bu çalışmanın alandaki boşluğu doldurması amaçlanmıştır. Aynı zamanda geliştirilen testle hem beden eğitimi öğretmenlerinin hem de Türkiye'nin yedi farklı coğrafi bölgesini temsil edecek şekilde seçilen üniversitelerde öğrenim gören Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi düzeyleri belirlenmiştir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

1- Araştırma 2019-2020 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.

2- Araştırma hentbolun genel alan bilgisi alt boyutlarıyla sınırlıdır.

3- Araştırmada yer alan hentbol genel alan bilgisi testinin soruları ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (2018), ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (2018) ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı'nın (2018) kazanımlarıyla sınırlandırılmıştır.

1.5. Araştırmanın Varsayımları

Araştırma için seçilen örneklemin evreni temsil ettiği, alınan verilerin gerçeği yansıttığı varsayılmıştır.

1.6. Araştırma Tanımları ve Kısaltmalar

Bu bölümde bu araştırmayla ilgili temel kavramlardan ve yazımda kullanılan kısaltmalardan bahsedilmiştir.

1.6.1. Araştırma Tanımları

Alan Bilgisi: Alan bilgisi, öğretmenlerin alanlarıyla ilgili konu ve kavramları öğrencilerine öğretebilmeleri için sahip olmaları beklenen bilgi olarak tanımlanmaktadır (Grossman, 1990; Shulman, 1986).

Genel Alan Bilgisi: Öğretmenin öğreteceği konuyla ilgili sahip olması gereken bilgilerdir. Beden eğitiminde genel alan bilgisi alt boyutları; (a) kurallar (oyun kuralları, görgü kuralları ve güvenlik kuralları), (b) teknik bilgisi ve taktik bilgisi olarak tanımlanmıştır (Ward, 2009).

Rasch Analizi: Katılımcıların yetenekleri ile madde zorluk değerlerini ortak bir ekseninde yerleştiren analiz modelidir, belirli bir yetenek düzeyindeki katılımcının gerçekleştirmesi istenen göreve karşı ne yapabileceği olasılığını belirler (Rasch, 1980; Elhan ve Atakurt, 2005).

1.6.2. Kısaltmalar

GAB: Genel Alan Bilgisi

ÖAB: Özelleşmiş Alan Bilgisi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

BÖLÜM II:

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Alan Bilgisi

Shulman (1986) alan bilgisini öğretmenin bir konuyu öğretebilmesi için sahip olması gereken bilgi olarak açıklamış ve alan bilgisini üç kategoride gruplamıştır: (a) konu alan bilgisi, (b) pedagojik alan bilgisi ve (c) öğretim programı bilgisi. Daha sonra Shulman (1987) öğretmenin sahip olması gereken temel bilgileri yedi alt başlığa ayırmıştır: (a) alan bilgisi, (b) pedagojik alan bilgisi, (c) öğretim programı bilgisi, (d) genel pedagoji bilgisi, (e) öğrenciler ve özellikleri bilgisi, (f) eğitim ortamı ve şartları bilgisi ve (g) eğitimsel içerikler ve eğitimsel amaçlar bilgisi. Shulman çalışmasında (1987) alan bilgisine, öğrenme için zorunlu ve öğretmenin sahip olması gereken temel bilgilerden biri olarak yer vermiştir.

Shulman'ın (1987) yediye ayırdığı temel bilgiler şu şekilde açıklanabilir: Alan bilgisi, öğretmenin kendi alanıyla ilgili kavramlar, olgular ve alanının yapısı hakkında sahip olduğu bilgidir. Pedagojik alan bilgisi, alan bilgisi ve pedagoji bilgisinin birlikte kullanılmasıdır. Öğretim programı bilgisi, öğretmenin alanıyla ilgili öğretim programı kaynaklarından nasıl ve ne zaman faydalanılacağını bilmesidir. Genel pedagoji bilgisi, öğretmenin alanıyla ilgili bilgiyi nasıl öğreteceğini kapsar. Öğrenciler ve özellikleri bilgisi, öğrencilerin gelişimsel özelliklerini, ilgilerini, ihtiyaçlarını ve bunlara bağlı olarak öğrencilerin nasıl daha etkili öğreneceğinin bilgisidir. Eğitim ortamı ve şartları bilgisi, öğretmenin görev yaptığı okul ve bölgenin imkânları, sınırlılıkları, ilgileri, öğrenci velileri hakkında sahip olduğu bilgidir. Eğitimsel içerikler ve eğitimsel amaçlar bilgisi, eğitimin amaçlarını, değerlerini ve bunların dayandığı tarihsel ve felsefî temellerin bilgisidir.

Alan bilgisi konusunda önemli çalışmaları bulunan Grossman'ın (1990) yaklaşımında öğretmenin dört bilgi temelinden biri de alan bilgisidir, bu dört bilgi temelini; (a) konu alanı bilgisi, (b) genel pedagoji bilgisi, (c) pedagojik alan bilgisi ve (d) bağlam bilgisi oluşturur. Alan bilgisi tanımlaması, bir alandaki başlıca kavramları, olguları ve olgular arasındaki ilişkiler hakkındaki bilgiyi içerir. Grossman'a göre (1990), alan bilgisi içerik, içeriğe yönelik yapılar ve sürece yönelik yapılardan oluşmaktadır. İçeriğe yönelik yapılar, o alan için hem alanın nasıl oluştuğuna hem de ileride yapılacak olan araştırmalara yol gösteren sorulara etki eden bazı örneklerle yer vermektedir. Sürece yönelik yapılar, bir disiplin içerisindeki ispat

ve delillerin ölçütlerini kavramayı ya da bilimsel bilginin bilim insanlarıncı nasıl değerdendirildiğini kapsamaktadır.

Ball (1990), öğretmen eğitiminde alan bilgisi gelişimine yoğunlaşmanın doğru olacağını, çünkü öğretmen adaylarının kapsamlı alan bilgisine sahip olmaları gerektiğini savunmuştur. Matematik öğretimi alanındaki çalışmalara odaklanan Ball, Thames ve Phelps (2008) alan bilgisini iki kategoriye ayırmışlardır, yaptıkları alan bilgisi tanımlamasında genel alan bilgisi ve özelleşmiş alan bilgisi olarak iki kategori bulunmaktadır.

Ball ve arkadaşlarının (2008) alan bilgisi değerdendirmelerinde genel alan bilgisinin önemi tartışılmaz olmakla birlikte tek başına yeterli değildir, öğretim çıktılarını yerine getiremeyen ve zorlanan öğrencilere yardım etmek için özelleşmiş alan bilgisinin hayati bir öneme sahip olduğu vurgulamışlardır.

2.2 Beden Eğitiminde Alan Bilgisi

Siedentop (2002), beden eğitiminde alan bilgisini Shulman'ın (1986) alan bilgisi tanımlamasında olduğu gibi konu alanı bilgisi olarak ifade etmiştir. Siedentop'a göre (2002) beden eğitiminin merkezindeki konular spor ve fiziksel aktivitelerdir. Siedentop (2002) çalışmasında öğretmen veya antrenörlerin spor aktivitelerini etkili şekilde öğretebilmeleri için neleri bilmeleri gerektiğine değinmiştir. Siedentop' a göre alan bilgisi, öğretmenlerin veya antrenörlerin eğitimsel ve spor konusunda bilmeleri gereken beceriler, psikomotor yönelimler, sosyal ve bilişsel boyutları içine alan geniş kapsamlı bir bilgi birikimidir (Siedentop, 2002).

Siedentop (2002) alan bilgisi tanımlamasının İngilizce, matematik, resim veya müzik derslerinde çok açık olduğunu, bu derslerde eğitim alan üniversite öğrencilerinin gerçek okul ortamındaki eğitime benzer şekilde eğitim aldıklarını söylemiştir. Fakat beden eğitimciler fiziksel aktivite ve sporun farklı akademik konumda düşünülmesi nedeniyle fiziksel aktivite ve spora odaklanmaya ağırlık vermekten kaçınmaktadırlar. Bundan dolayı çoğu beden eğitimi öğretmeni yetiştirme programı alan bilgisi temelini merkezinde beden eğitiminin alt disiplinlerine yoğunluk vermektedir, bu sebeple de dikkatler meselenin özünden uzak kalmaktadır. Siedentop (2002) beden eğitimi öğretmeni adaylarının alan bilgisini gerçek okul ortamından farklı biçimde öğrenmelerinden dolayı alan bilgisi altyapılarının yeterli şekilde gelişemeyeceğini savunmuştur.

Siedentop (1989) alan bilgisinin nasıl geliştiği açısından, ilkökul öğretmenlerinin birçok öğretim programı alanında uzman olmasına rağmen, esas uzman oldukları konuda daha başarılı olduklarını belirlemiştir. Siedentop (2002), içeriğin yapısının derin biçimde anlaşılması ve öğretim için spora etkin katılımın en iyi yol olduğunu savunmuştur.

Ward (2009), alan bilgisini ikiye ayırmayı önermiştir: (a) bir aktivitenin nasıl uygulanacağını bilmesi (genel alan bilgisi), (b) aktivite olarak ne öğretileceğinin bilmesi (özelleşmiş alan bilgisi). Ward' a göre öğretmenlerin bir aktiviteyi öğretebilmeleri için muhakkak o aktiviteyi sergilemek zorunda olmadıklarını savunmuştur, uygulama yoluyla öğrenmenin bir aktiviteyi öğrenmek için gereken bilginin sadece bir bölümü olduğunu söylemiştir (Ward, 2009).

Ward'ın (2009) alan bilgisiyle ilgili düşüncesi Ball ve arkadaşlarının (2008) matematikteki genel alan bilgisi ve özelleşmiş alan bilgisi tanımlamalarına benzemektedir. Genel alan bilgisi bir hareket ya da aktivitenin basitçe sergilenmesi veya aktivitenin temel kuralları, teknik ve taktikle ilgili bilgilerini kapsarken; özelleşmiş alan bilgisi aktiviteyle ilgili hataların belirlenmesi ve öğretim süreci için doğru görev seçimini içeren, öğretmenin aktiviteyi etkili şekilde öğretebilmesi için gerekli olan bilgidir. Ward (2009) spor dalı voleybol olan bir sporcunun mutlaka voleybolun temel kurallarını ve davranış kurallarını, teknik ve taktik ile ilgili bilgileri bilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Fakat spor dalı olarak voleybolu öğreten bir öğretmen için bunları bilmenin de yanında öğrencilerin performanslarını değerlendirme, hata kaynaklarını tespit etme, doğru geri bildirimler ve ipuçları kullanarak öğrencilere uygun görevler hazırlanmasını da kapsayan daha detaylı bilgiye sahip olması gerektiğini de eklemiştir. Ward'a (2009a) göre, beden eğitimi öğretmenlerinin etkili bir öğretim süreci gerçekleştirebilmeleri için aktivitenin sergilenmesinde gerekli olan kural, teknik ve taktik ile ilgili bilgilere sahip olması yeterli değildir, beden eğitimi öğretmenlerinin bunların ötesinde daha detaylı ve çok yönlü bilgiye sahip olmaları gerektiğini savunmuştur.

Ward (2009a) alan bilgisinin gelişimi bakımından, beden eğitimi öğretmeni yetiştiren programlarda yer alan aktivite derslerinin sadece lisans öğrencilerinin performansına odaklandığını, böylelikle sadece uygulama performansına odaklanan birçok beden eğitimi öğretmeni yetiştirme programının öğretmen adaylarının mezun olduktan sonra öğretecekleri aktivitelerle ilgili bilgilerin gelişimine ve bu aktiviteyi nasıl öğreteceklerini bilmelerine yeterli katkı sağlayamadığını ifade etmiştir. Ward'a göre (2009a), bir aktiviteyi nasıl

sergileyeceğini ve nasıl öğretileceğini bilmek farklı yollarla öğrenilmektedir. Ward (2009a), beden eğitimi öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin genel alan bilgisine ve özelleşmiş alan bilgisine; bu kavramların ayrı ayrı ve birbirinden bağımsız şekilde geliştiğinin farkında olarak önem vermeleri gerektiğini savunmuştur.

Ward (2009a), alan bilgisini genel alan bilgisi ve özelleşmiş alan bilgisi olarak ikiye ayırmıştır. Genel alan bilgisi alt boyutlarını; (a) oyun, görgü ve güvenlik kuralları bilgisi ve (b) teknik bilgisi ve taktik bilgisi oluşturmaktadır, özelleşmiş alan bilgisi alt boyutlarını ise; (a) öğrenci hataları bilgisi ve (b) öğretim tasarımı ve sunumu bilgisi oluşturmaktadır.

Oyun, görgü ve güvenlik kuralları bilgisi; bu alt boyut, ilgili spor dalına ait oyun, görgü ve güvenlik kurallarıyla ilgilidir. Hentbolda oyuncu değişikliğinin hangi alandan yapılacağı, kalecinin hangi alan dâhilinde topa ayaklarıyla temas edebileceği oyun kuralları kapsamındadır.

Teknik ve taktik bilgisi; bu alt boyut, hentbolda temel pas uygulanırken teknik açıdan gövdenin ve kolun olması gereken pozisyonu, rakibe göre savunma tarzını belirlemek gibi taktiksel bilgileri içerir.

Öğrenci hataları bilgisi; bu alt boyut öğrencilerin teknik ve taktikle ilgili uygulamada yaptıkları hataların tespitiyle ilgilidir. Örneğin hentbolda yere doğru fazlaca eğilerek top süren bir öğrencinin yaptığı bu teknik hatayı, birebir savunma yapan oyuncunun sadece topa odaklanması gibi yapılan bu taktiksel hatayı öğretmenin tespit etmesi örnek gösterilebilir.

Öğretim tasarımı ve sunumu bilgisi; bu alt boyut bir aktivitenin öğretim sürecinde uygun sıra ve basamaklamayı kullanmayı sağlayan bilgileri içerir (Griffey ve Housner, 2007). Bir öğretmenin hentbolda aldatma hareketi öğretirken önce sabit duran bir savunma karşısında daha sonra hareketli bir savunma karşısında etkinlik tasarlaması örnek olarak gösterilebilir.

Ward'ın (2009b), beden eğitimi öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin daha donanımlı şekilde mezun olabilmeleri için beden eğitimi öğretmenliği programlarında köklü bir değişikliğe ihtiyaç olduğunu ve aynı zamanda öğretmenlerin alan bilgilerinin zayıf ve güçlü yanlarının belirlenmesi için görev yapan öğretmenler için de hizmet içi gelişim programlarına ihtiyaç olduğunu belirtmesi dikkat çekmiştir.

Siedentop ve Ward'ın alan bilgisiyle ilgili görüşlerinde bazı farklılıklar bulunsa da her iki görüş de (Ward, 2009a; Siedentop, 2002) beden eğitimi öğretmeni yetiştiren programların

öğrencilere ne öğretileceği ve içeriğin nasıl öğretileceği konusunda karışıklığa sebep olmasından dolayı beden eğitiminde iyi tanımlanmış alan bilgisinin gerekli olduğunu vurgulamıştır. İki araştırmacının görüşü de beden eğitiminde konuların yeterince iyi tanımlanmadığını yansıtmaktadır. Ayrıca Siedentop ve Ward, Shulman'ın (1986) “eksik paradigma” olarak ifade ettiği, beden eğitimi öğretmenlerinin konuları anlamada yetersiz olduğu konusunda aynı düşüncededirler. Siedentop (2002), öğretmen yetiştiren programlarda görev yapan öğretmenlerin alan bilgisine yeterince değinmeden daha çok pedagojiye odaklandıklarını belirtmiştir. Ward (2009a) Siedentop'un bu düşüncelerine katıldığını ifade etmiş, ayrıca aday öğretmenlerin pedagoji bilgisi bakımından hazır fakat alan bilgisi bakımından yetersiz şekilde mezun olduklarını dile getirmiştir. İki araştırmacı da aday öğretmenlerin mesleki yeterlilikleri açısından gerekli olan alan bilgisi derslerinin yetersiz olduğunu vurgulamıştır. Siedentop (2002) ve Ward (2009a) bunlara ek olarak, gelecekteki beden eğitimi öğretmenlerinin alan bilgisi yetersizlikleri ile ilgili de endişe duyduklarını belirtmişlerdir. Her ikisi de geleceğin beden eğitimi öğretmenlerinin farklı konu bilgisi altyapılarıyla programlara dâhil olduklarını ifade etmiştir. Siedentop (2002), beden eğitimi öğrencilerinin birçoğunun önceden öğrenim gördükleri okullarda kısa üniteler şeklinde tasarlanmış yetersiz öğretilere neden olacak şekilde tasarlanmış, olumsuz beden eğitimi deneyimlerine sahip olduklarını, ayrıca beden eğitimi programlarında öğretim gören öğrencilerin fiziksel aktivite bakımından oldukça sınırlı altyapıya sahip olduklarını belirtmiştir. Ward (2009a), beden eğitimi öğrencilerinin gelişimsel anlamda elverişli olmayan aktivitelerle beraber beden eğitiminde okulda yaşadıkları olumsuz tecrübelere dikkat çekmiştir. Ward (2009a), beden eğitimi programlarına bu sistemden gelen öğrencilerin eğitimlerinde faydalanacakları yeterli konu bilgisine sahip olmalarını beklemenin doğru olmayacağını belirtmiştir.

Siedentop (2002) Ohio Devlet Üniversitesi dans eğitimi programını değerlendirmiştir. 53 kredilik müzik performansı içerik dersleri örneğinde olduğu gibi aynı şekilde spor performansı ders saatlerinin de artırılması gerektiğini belirtmiştir. Ward (2009a) ise öğrencilerin beden eğitimi öğretim programındaki aktivite performanslardan ziyade öğrencilere bu aktiviteleri öğretebilmeleri için gerekli olan bilgileri geliştirme imkânı sağlamak amacıyla daha derin şekilde konu bilgisine odaklanması gerektiğini ifade etmiştir.

İki araştırmacı da okullarda öğretilen çok aktiviteli programları uygun bulmamıştır ve bu programların okullarda oluşunun en önemli sebebini öğretmenlerinin alan bilgisi yetersizliğinden kaynaklandığını savunmuştur. Siedentop (2002), beden eğitimi öğretmenlerinin kısa üniteli aktiviteleri seçtiğini çünkü konuları daha geniş ve derinlemesine işleyecek yeterli alan bilgisine sahip olmadıklarını belirtmiştir.

Türkiye’de futbol, cimnastik, voleybol spor dallarında yapılan alan bilgisi çalışmaları Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin alan bilgisi düzeylerinin beklenen seviyede olmadığını göstermiştir (Dervent, Devrilmez, İnce, Ward, 2018; Devrilmez, Dervent, 2019; Devrilmez vd., 2019; Dervent, Devrilmez, Ince, Ward 2020). Çalışmalardan elde edilen bulgular öğretmen yetiştirme programlarının alan bilgisiyle ilgili yaşadıkları yetersizliğin evrensel boyutta olduğunu ortaya koymaktadır.

2.3 İlgili Araştırmalar

Rovegno (1993), hareket eğitiminin egzersiz ve becerilerin hareketin üç formu olarak belirtilen; cimnastik, oyun ve dansın kapsamında ve öğretim programlarına dâhil edilerek öğretildiği geleneksel bakış açısının aksine, Amerika’nın ileri gelen beden eğitimi öğretim programlarında yaratıcılık ve hareket eğitimi merkezli yaklaşımlarla alan bilgisinin beden eğitiminde nasıl kazanıldığı ile ilgili bir çalışma yapmıştır. Çalışma, ders ve saha gözlemleri, doküman analizi ve Amerika’nın ileri gelen 12 beden eğitimi öğretim programına kayıtlı öğrencilerle yapılan detaylı görüşmeleri içermektedir. Bu araştırma hareket merkezli öğrenmenin üç yönünü betimlemiştir: (a) İlkokul, ortaokul ve lise tecrübelerinin eleştirilmesi ve beden eğitimi konuları ve bunların öğretimi ile ilgili detaylı ve farklı anlayışların geliştirilmesi, (b) hareket eğitimi yaklaşımının farkına varılması, (c) uygulama deneyimleri ile öğrenme. Rovegno’ya (1993) göre, sporun kültürel kurumları ile ilgili kavramlarla alakalı öğretmen adayları sorgulamadan kabullenme ile karşı karşıyalar ve hareket yaklaşımına yönelmiş biçimde bu kültürel kalıpların üstelerinden gelmeleri öğretmen adaylarından beklenmektedir. Rovegno, ayrıca aday öğretmenlerin öğrencilerin fırsat eşitliği bakımından etik endişelerine değer vermekten de öte bir öğretim programı yaklaşımının altında yatan kuramların içinde bulunan değerlerin, öğretmeyi öğrenmenin geliştirilmesinde aday öğretmenler için önemli olduğunu ifade etmiştir.

Capel ve Katene (2000), İngiltere ulusal beden eğitimi programına dâhil edilmiş altı aktivite alanı ve okulların çoğunda öğretim sürecinde öğretilen bazı oyunları, 27 farklı

okulda eğitim alan öğrencilerin konu bilgisi alanı algıları bakımından incelemiştir. Bu altı aktivite alanındaki bilgilerle ilgili ön test ve son test verilerinin toplanması için anketten yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarında öğrencilerin büyük bir kısmının geleneksel oyunlarla ilgili konu bilgilerini iyi bir biçimde algılamış olmalarına rağmen, yine öğrencilerin büyük bir kısmının açık hava ve macera aktiviteleri ile dans konusunda alan bilgisi algılarının düşük olduğu görülmüştür. Elde edilen sonuçlar öğrencilerin beden eğitimi öğretim programlarına dâhil olmadan önce edindikleri tecrübeleri, nitelikleri ve aktivite ile ilgili bilgilerinin baskınlığı ve dans ile açık hava etkinliklerinin okullarda sınırlı şekilde yer verilmesi ile açıklanmıştır. Ek olarak ortaokul öğrencilerinin bazı aktiviteleri (örn; cimnastik, dans, voleybol ve açık hava aktiviteleri) algılamalarının anlamlı bir biçimde yüksek olmasına karşın erkek öğrenciler için futbol, kız öğrenciler için netbol alan bilgisi algılarının bu aktivitelere daha az zaman ayırmalarına ve bu aktivitelere ön bilgilerine bağlı olarak düşük olduğu tespit edilmiştir. Yapılan çalışma, konu ile ilgili daha önceki bilgi ve deneyimlerin öğrencilerin konularla alakalı özgüvenlerine olduğu kadar öğretim için bu konuları zor veya kolay olarak algılamaları bakımından etkili olduğunu göstermiştir. Fakat beden eğitimi öğretim programlarında konuların öğretimi için konu içeriğinin oluşturulmasında, öğrencilerin neleri bildiğini ve neleri bilmediğini ortaya çıkarmak için daha kapsamlı araştırmalara gerek duyulmaktadır.

Wallhead ve O'Sullivan (2007), altı kişilik rugby takımlarından oluşan (27 sekizinci sınıf öğrencisi), spor eğitimi modeli ve akrandan öğrenme ile öğretim süreçleri yürütülen öğrencilerin performanslarını ve alan bilgisi gelişimlerini incelemiştir. Araştırma sonuçları öğrencilerin alan bilgisi gelişiminde akrandan öğrenme modelinin etkili olduğunu göstermiştir. Ders öncesinde antrenörlük kartlarının kullanımı ve görevler arasında öğretmenin müdahalede bulunması hedeflenen öğretim çıktılarına ulaşılması bakımından modelin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak bu olumlu etkilerle beraber akrandan öğrenme modeliyle öğrenciler üst düzey içerik hedeflerine ulaşamamışlardır. Üst düzey hedeflere ulaşamamasının nedenleri ise; uygun gösterimlerin yapılmaması, hata düzeltmeleri ve görev uyarlamaları bakımından öğrencilerin yetersiz antrenörlük becerilerine sahip olmalarıdır. Araştırmacılar, spor eğitimi modelinde öğrenci antrenörlerin pedagojik unsurlar bakımından öğretmenleri tarafından iyi hazırlanmaları gerektiğini ancak bu şekilde içeriği ve alan bilgisi konularını akranlarına istenen şekilde aktarabileceklerini savunmuştur. Bu araştırmadan çıkarılan önemli noktalardan biri ise, öğretmenlerin derinlemesine alan bilgisi ve hata tespitini de kapsayan özelleşmiş alan bilgisi ile karmaşık

görevlerin öğretiminde öğrencilerin hata kaynaklarını analiz ederek onlara uygun görevler verilmesi önemli olduğu için gerek duyulan görev uyarlamasıdır.

Castelli ve Williams (2007), sağlık temelli fitness anketi kullanarak 73 ortaokul beden eğitimi öğretmeninin sağlık temelli fitness alan bilgisi düzeylerini ve öz yeterliklerini incelemiştir. Araştırma sonuçları beden eğitimi öğretmenlerinin sağlık temelli fitness öğretimi açısından yüksek özgüvene sahip olduklarını fakat test skorlarının yeterli olmadığını göstermiştir. Araştırmacılar öğretmenlerin alan bilgilerinin gelişimine katkıda bulunacak şekilde, sürekli mesleki gelişim programları uygulanması gerektiğini belirtmişlerdir.

Stuhr (2009), öğrencilerin daha önceki spor tecrübelerinin onların konu bilgilerine olan etkisini değerlendirmek amacı ile Ohio Devlet Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin önceki tecrübelerinin ve basketbol ve futbol konusunda sahip oldukları bilgilerin arasındaki ilişkiyi incelemek için bir araştırma yürütmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin bir kısmı temel beden eğitimi derslerinden diğer bir kısmı ise seçmeli temel öğretim derslerindendir. Öğrenciler spor deneyimine sahip olmayanlar ve yaklaşık bir yıl ve üzeri spor deneyimine sahip olanlar olarak iki gruba ayrılmışlardır. İki gruba da 15 sorusu genel alan bilgisini ölçmeye yönelik davranış-oyun kuralları, teknik ve taktik ile alakalı, 15 sorusu ise özelleşmiş alan bilgisini ölçmeye yönelik hata analizi ve görev seçimiyle alakalı toplam 30 soruluk çoktan seçmeleri bir test uygulanmıştır. Test sonuçları öğrencilerin genel alan bilgisi ve özelleşmiş alan bilgisinin yanında önceki tecrübelerinden bağımsız olarak futbol skorlarının basketbola göre çok düşük olduğunu göstermiştir. Bunun nedeni olarak Amerika'da basketbolun en popüler spor olması ve bundan dolayı basketbol oyuncusu olmasalar bile çoğu kişinin basketbol hakkında bilgi sahibi olması gösterilebilir. Öğrencilerin iki spor dalı için genel alan bilgisi skorlarının yüksek olmasına rağmen özelleşmiş alan bilgisi skorlarının iki spor dalı için de düşük olduğu görülmüştür. Bu sonuç aktiviteyi sadece performans olarak sergilemenin konu içeriğinin derin ve kapsamlı şekilde anlaşılabilmesi için yeterli olmadığı yönündeki varsayımı desteklemektedir.

Kim, Ward, Li, Stuhr ve Larson (2010), lisans öğrencilerinin daha önceki öğretim ve antrenörlük tecrübeleri ile basketbol konu bilgileri arasındaki ilişkiyi detaylı şekilde incelemiştir. Üç farklı derse katılan 64 öğrenci çalışmada yer almıştır. Katılımcılara Ward (2009a) tarafından geliştirilen basketbola yönelik, genel alan bilgisine ilişkin davranış-oyun kuralları, teknik ve taktik ile özelleşmiş alan bilgisine ilişkin beceri ayrımı ve öğretimsel

görevleri kapsayan açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Araştırma sonuçları basketbol oyunculuk tecrübesinin, alan bilgisi ön test ve son test skorlarının gelişimi bakımından pozitif yönde etkisi olduğunu göstermiştir. Fakat öğrencilerin daha önceki basketbol oyunculuk tecrübelerinin yüksek alan bilgisi düzeyine ve özellikle özelleşmiş alan bilgisi test skorlarına ulaşmada yetersiz olduğu görülmüştür. Araştırma sonuçları benzer araştırma sonuçlarıyla tutarlıdır. Bunlara ek olarak öğrencilerin beden eğitimi öğretim programı basketbol içerik dersi ve genel eğitim dersi skorlarının basketbol aktivite dersi skorlarına göre ön test ve son test arasında anlamlı gelişim gösterdikleri görülmüştür. Ward'ın (2009a), öğretmen yetiştirme programlarının öğretmen adaylarının genel alan ve özelleşmiş alan bilgilerini geliştirmelerine olanak sağlayan şekilde tasarlanmaları gerektiği görüşü bu araştırma sonuçlarıyla desteklenmektedir.

Ward, Li, Kim ve Lee (2012), Ohio ve Kore beden eğitimi öğretim programı içerik derslerinin temel noktalarındaki farklılıkları incelemişlerdir. Kore'den 28 beden eğitimi öğretim programının müfredatı ve Ohio içerik derslerinin temel noktaları bakımından analiz edilmiştir. Analiz sonuçları Kore beden eğitimi öğretim programlarının ve Ohio beden eğitimi öğretim programlarının birçoğunun içerik sınıflarında genel alan bilgisinin temele alındığını göstermiştir. Ek olarak müfredatların detaylı incelemesiyle Kore programlarının açık bir şekilde genel alan bilgisi odaklı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ohio programlarının ise yaklaşık %40'ında özelleşmiş alan bilgisinin içerik kurslarında olduğu ve Ohio' da bulunan iki kurumda oldukça fazla özelleşmiş alan bilgisi odaklı derslere yer verildiği görülmüştür. Araştırmacılar Kore ve Ohio beden eğitimi öğretim programlarında özelleşmiş alan bilgisine daha fazla odaklanılmasıyla öğretmen adaylarının pedagojik alan bilgilerinin gelişimine olumlu katkı sağlanacağı şeklindeki kuvvetli varsayımınla programların yeniden yapılandırılmasına gerek duyulduğunu savunmuşlardır. Ayrıca araştırmacılar öğretmen adaylarının özelleşmiş alan bilgilerini geliştirebilmek için; (1) temel hareketleri içeren videoların kullanımı, (2) içeriğin tekrar eden kısımlarla ve akran destekli olarak öğretilmesi, (3) öğretimsel problemlerin senaryo odaklı olması, (4) durdur ve tekrar devam et şeklinde öğretim durumları ve (5) online yapılacak olan mini testlerle özelleşmiş alan bilgisinin ölçülmesini sağlayan etkinlikler önermişlerdir.

Ward ve arkadaşları (2013), uluslararası bir alan bilgisi araştırması yürütmüşlerdir. Türkiye, Amerika, Çin, Belçika, Galler ve İngiltere beden eğitimi öğretim programları genel alan bilgisi ve özelleşmiş alan bilgisi içerikleri bakımından incelenmiştir. Tarama modeli

kullanılarak yapılan araştırma sonuçları Türkiye, Amerika, Galler ve İngiltere beden eğitimi öğretim programlarında genel alan bilgisine özelleşmiş alan bilgisinden oldukça fazla yer verildiğini göstermiştir. Bu öğretim programlarında çeşitli spor dallarına ait teknik ve taktik öğretimlerine odaklanılırken hata analizi ve öğretim tasarımı gibi özelleşmiş alan bilgisi alt boyutlarına çok az yer verildiği tespit edilmiştir.

Tsuda ve arkadaşları (2019), Japonya’da öğretmen adayları için voleybol alan bilgisi testi geliştirmiş ve testin geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yapmışlardır. Voleybol genel alan bilgisi testi üç adımda geliştirilmiştir. Öncelikle içerik uzmanları tarafından test soruları hazırlanmış ardından 10 deneyimli beden eğitimi öğretmeni soruların görünüş ve kapsam geçerliğini değerlendirmişlerdir ve testin pilot uygulaması 8 öğretmen adayı ile yapılmıştır. Bunların ardından test 126 beden eğitimi öğretmen adayına verilmiştir. Veriler Rasch modeli kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonucunda hazırlanan 30 sorudan 29’u uyum indeksleri açısından beklenen aralıkta bulunmuştur. Hazırlanan bu test öğretmen adaylarının bilgilerini ve öğretmen eğitimi programlarını değerlendirmek için kullanılabilir.

He, Ward, Wang (2018), futbol genel alan bilgisi testinin geçerlik ve güvenirliği analiz etmişlerdir. Verilerin analizinde rasch modeli kullanılmıştır. Çalışmaya Çin’de beden eğitimi öğretmenliği alanında öğretim gören 530 öğrenci katılmıştır. Analiz sonucunda testte yer alan 30 sorudan 27si beklenen uyum indekslerini karşılamıştır. Yapılan çalışmada futbol genel alan bilgisi testinin geçerli ve güvenilir olduğu tespit edilmiştir.

Uluslararası kapsamda yapılan alan bilgisi çalışmaları Türkiye’de de yapılmaktadır. Bu çalışmalardan ilki, Ince, Ward ve Devrilmez (2012) tarafından beden eğitimi öğretim programlarında yer alan fiziksel aktivite ve spor derslerinin içeriklerini genel alan bilgisi ve özelleşmiş alan bilgisi bakımından incelendiği çalışmadır. Araştırma kapsamında incelenen 22 öğretmen yetiştirme programından alınan verilere göre fiziksel aktivite ve spor dersleri programların %30,4’ünü oluşturmaktadır. Elde edilen sonuçlara göre fiziksel aktivite dersleri çoğunlukla genel alan bilgisi odaklıdır ve bu derslerde özelleşmiş alan bilgisine oldukça az yer verilmiştir.

Dervent, Devrilmez, Ince, Ward (2018) genel alan bilgisi alt boyutları kapsamına giren oyun kuralları, teknik ve taktikle ilgili bilgilerin beden eğitimi öğretmenlerinin etkili bir öğretim süreci gerçekleştirebilmeleri için gerekli olduğunu ve alan yazında bununla ilgili beden eğitimi öğretmenlerinin genel alan bilgisi düzeyini ölçebilecek geçerlik ve güvenirlik

çalışması yapılmış çok az sayıda bilgi testi bulunduğunu ifade etmişlerdir. Araştırmacıların amacı futbol genel alan bilgisi testinin geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yapmaktır. Bu araştırmaya beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören 11 farklı üniversiteden 241 öğrenci katılımcı olmuştur. Futbolda deneyimli antrenörler, beden eğitimi öğretmenleri, öğretim elemanları, program geliştirme ve dil bilim uzmanlarından oluşan uzman grubunun çalışmasıyla alan bilgisi kavramsal çerçevesi (Ward, 2009) dikkate alınarak belirtke tablosuyla test soruları hazırlanmıştır. Hazırlanan futbol genel alan bilgisi testinde oyun kuralları, teknik ve taktik alt boyutlarının her birinden 10' ar tane olmak üzere 30 çoktan seçmeli soru bulunmaktadır. Rasch modeli kullanılarak yapılan geçerlik ve güvenirlik çalışmasıyla 24 sorunun uyum indeksleri bakımından beklenen düzeyin üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Araştırmacılar uyum indeksi değerleri bakımından yeterli olmayan soruların ise yeniden düzenlenebileceğini belirtmişlerdir. Maddelerin ayırt edicilik değeri (6.93) ve güvenirlik değeri (.98) kabul edilen düzeyin üzerinde bulunmuştur bu değerler de testin iç tutarlılık seviyesinin yüksek olduğunu göstermiştir. Rasch modeli kullanılarak yapılan çalışmaya göre futbol genel alan bilgisi geçerli ve güvenilirlerdir.

Devrilmez, Dervent, Ward ve Ince (2019), geçerli ve güvenilir cimnastik genel alan bilgisi testi geliştirmek amacıyla çalışma yapmışlardır. Çalışmaya başlamadan önce yaptıkları alan yazın taramasında daha önce geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılan cimnastik genel alan bilgisi testine rastlamamışlardır. Öncelikle içlerinde program geliştirme uzmanı, ulusal düzeyde hakem, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde görev yapan bir profesör, Türk dili uzmanı, iki cimnastik antrenörü ve cimnastik sporcusundan oluşan uzman grubu oluşturulmuştur. Uzman grubu ilk olarak cimnastik branşı için genel alan bilgisi alt boyutlarını belirledi, bunun sonucunda kurallar alt boyutunda 10, teknik ve güvenlik alt boyutunda 17 soru olmak üzere toplam 27 soru hazırlanmıştır. Test geliştirme aşamalarının sonunda bazı sorular çıkarılmıştır ve testin son hali 6 kural sorusu, 13 güvenlik ve teknik sorusu olmak üzere 19 sorudan oluşmaktadır. Sorular çoktan seçmeli olarak hazırlanmıştır. Her soruda dört şık ve her sorunun tek bir doğru cevabı vardır. Çalışmaya altı devlet üniversitesinden daha önce cimnastik dersini almış 240 öğretmen adayı katılmıştır. Rasch modeliyle yapılan geçerlik ve güvenirlik analizinde test sorularının tamamının uyum indeksleri bakımından beklenen düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Geliştirilen cimnastik testi geçerli ve güvenilirlerdir.

Devrilmez ve Dervent (2019), yaptıkları çalışmayla beden eğitimi ve spor yüksekokulları ve spor bilimleri fakültelerinin farklı bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin cimmastik alan bilgisi düzeylerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmaya 32 antrenörlük bölümü öğrencisi, 36 spor yöneticiliği bölümü öğrencisi ve 48 beden eğitimi öğretmenliği bölümü öğrencisi olmak üzere toplam 116 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin genel alan bilgisi düzeylerini ölçmek için cimmastik genel alan bilgisi testi ve özelleşmiş alan bilgisi düzeylerini ölçmek için içerik haritası kullanılmıştır. Alınan verilerin analizi için tanımlayıcı istatistik ve ANOVA testleri kullanılmıştır. Araştırma bulguları çalışmaya katılan üç farklı bölüm öğrencilerinin de genel alan bilgisi skorlarının beklenen başarı düzeyinin altında olduğunu göstermiştir. Özelleşmiş alan bilgisi skorları ise beden eğitimi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin skorları etkili öğretim gerçekleştirebilmek için beklenen değerin üzerinde tespit edilmiş ancak antrenörlük ve spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin skorları olması gereken seviyenin altında kalmışlardır. Beden eğitimi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin genel ve özelleşmiş alan bilgisi skorları antrenörlük ve spor yöneticiliği bölümü öğrencilerine göre anlamlı farkla yüksek tespit edilmiştir. Yapılan bu çalışmanın sonucunda, alan bilgisinin iki alt boyutu olan genel alan bilgisi ve özelleşmiş alan bilgisinin ayrı ayrı ele alınıp öğretilmesinin önemli olduğu ifade edilmiştir.

Devrilmez ve Dervent (2019), özelleşmiş alan bilgisi temelli badminton derslerinin beden eğitimi öğretmen adaylarının alan bilgisine olan etkisini incelemek amacıyla bir çalışma yapmışlardır. Araştırmaya 21'i deney grubunda, 24'ü karşılaştırma grubunda olmak üzere toplam 45 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Verilerin toplanması için içerik haritaları kullanılmıştır. Veri analizinde ise tanımlayıcı ve karışık ölçümlerde ANOVA istatistikleri kullanılmıştır. Araştırma bulguları deney grubunda bulunan katılımcıların özelleşmiş alan bilgisi düzeylerinin yeterli olduğunu, karşılaştırma grubunda bulunan katılımcıların ise özelleşmiş alan bilgisi düzeylerinin beklenen seviyenin altında olduğunu göstermiştir. Araştırma sonucunda 14 hafta boyunca özelleşmiş alan bilgisi odaklı badminton dersi alan deney grubunun özelleşmiş alan bilgisi seviyesi beklenen seviyeye ulaşırken, genel alan bilgisi odaklı badminton dersi alan karşılaştırma grubunun özelleşmiş alan bilgisi seviyesi beklenen düzeyin altında kalmıştır.

Devrilmez, Dervent ve Çotuk (2019), voleybol genel alan bilgisi testinin geçerlik ve güvenirlik analizini yapmışlardır. Testin hazırlanması için oluşturulan uzman grubu dört aşamalı test geliştirme sürecinden sonra 20 soruluk bir test geliştirmiştir. Çalışmaya 214

beden eğitimi öğretmenliği öğrencisi katılmıştır. Rasch modeli kullanılarak yapılan geçerlik ve güvenirlik analizi sonucunda 20 sorudan 18'inin beklenen uyum indekslerini karşıladığı tespit edilmiştir. Yapılan geçerlik ve güvenirlik analizi geliştirilen voleybol genel alan bilgisi testinin geçerli ve güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır.

Devrilmez ve arkadaşları (2019), voleybol dersini yeni tamamlamış beden eğitimi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin voleybol alan bilgisi seviyelerini belirlemek amacıyla bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışmaya 15'i kadın ve 23'ü erkek olmak üzere 38 beden eğitimi öğretmen adayı katılmıştır. Verilerin toplanmasında voleybol genel alan bilgisi testi ve voleybol içerik haritası kullanılmıştır. Verilerin analizinde bağımlı örneklem t-testi ve tanımlayıcı istatistik kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre katılımcıların genel alan bilgisi düzeyi yeterli bulunurken, özelleşmiş alan bilgisi düzeyleri beklenen değerin oldukça altında bulunmuştur. Araştırma sonucunda genel alan bilgisi odaklı ders sonrasında öğretmen adaylarının genel alan bilgisi düzeyleri anlamlı şekilde artış göstermiştir. Araştırmacılar beden eğitimi öğretmen adaylarının etkili öğretim gerçekleştirebilmeleri için elzem olan özelleşmiş alan bilgisinin ancak özelleşmiş alan bilgisine odaklanan içerik ve uygulamalarla kazandırılabilceğini ifade etmiştir.

Dervent, Devrilmez, Ince ve Ward (2020), yaptıkları araştırmada beden eğitimi öğretmenliği programlarının öğrencilerin genel alan bilgisi ve özelleşmiş alan bilgisine etkilerini incelemişlerdir. Çalışmaya Türkiye'nin tüm coğrafi bölgelerini temsil edecek şekilde belirlenmiş 16 üniversitenin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı'nda öğrenim gören 1514 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin genel alan bilgisi düzeylerini belirlemek için futbol ve cimnastik genel alan bilgisi testleri, özelleşmiş alan bilgisi düzeylerini belirlemek içinse içerik haritaları kullanılmıştır. Futbol ve cimnastikte genel alan bilgisi ve özelleşmiş alan bilgisi skorlarındaki farklılıkları belirlemek için her sınıf seviyesinde ANOVA testi ve Bonferroni izleme testi kullanılmıştır. Ayrıca skorlar arasındaki farklılıkları karşılaştırmak için t-testi kullanılmıştır. Yapılan analizde sınıf seviyelerinden bağımsız olarak Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin futbol ve cimnastik genel alan bilgisi skorları %60 başarı kriterinin altında bulunmuştur. Özelleşmiş alan bilgisi skorları ise yeterli görülen 3.0 seviyesinin altında bulunmuştur. Bu çalışmanın sonuçları Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin genel alan bilgisi ve özelleşmiş alan bilgisi bakımından birinci sınıftan son sınıfa kadar çok sınırlı gelişme gösterdiklerini, öğrenciler dersleri başarıyla tamamlasalar da

hem GAB hem de ÖAB bakımından yetersiz olduklarını, bu nedenle Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı’nın yeniden tasarlanması gerektiğini ortaya koymaktadır.

BÖLÜM III:

3. YÖNTEM

Çalışmanın etik onayı bir devlet üniversitesinin İnsan Araştırmaları Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır (Etik kurul protokol no: 197 ODTU 2020).

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki ya da daha fazla sayıdaki değişken arasında değişimin varlığını belirleme amacıyla yapılan tarama yaklaşımıdır. İlişkisel tarama modelinde değişkenlerin birlikte değişip değişmediği ve eğer değişim varsa bunun nasıl olduğu belirlenmeye çalışılır (Karasar, 2011)

3.2. Evren ve Örneklem

Hentbol genel alan bilgisi testinin geçerlik ve güvenirlik çalışması için üç farklı üniversiteden 67 erkek ve 37 kadın olmak üzere toplam 104 beden eğitimi öğretmen adayı katılımcı olmuştur. Katılımcıların yaşları 19 ile 30 arasındadır. Hentbol genel alan bilgisi testinin geçerlik ve güvenirlik çalışmasına katılan beden eğitimi öğretmen adaylarının tamamı üniversitede bir dönem boyunca hentbol dersi almış ve hentbol dersini başarıyla tamamlamışlardır. Ek olarak katılımcıların hepsi herhangi bir hentbol deneyimine sahip olmadıklarını belirtmişlerdir.

Çalışmanın genel alan bilgisi düzeyi belirleme kısmı için farklı illerde görev yapan 154 beden eğitimi öğretmeni ve Marmara Bölgesi'nde bulunan iki üniversiteden 81, Ege Bölgesi'nde bulunan iki üniversiteden 118, Akdeniz Bölgesi'nde bulunan bir üniversiteden 106, Karadeniz Bölgesi'nde bulunan iki üniversiteden 194, İç Anadolu Bölgesi'nde bulunan bir üniversiteden 42, Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan bir üniversiteden 160 ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden bulunan bir üniversiteden 112 öğrenci olmak üzere Türkiye'nin yedi farklı coğrafi bölgesini temsil edecek şekilde belirlenmiş Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programında öğrenim gören toplam 813 öğrenci katılımcı olmuştur. Katılımcılar çalışmaya gönüllü bir şekilde katılmış ve gönüllü katılımcı onam formunu imzalamışlardır.

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formu katılımcıların yaş, cinsiyet, öğrenim görülen üniversite, spor dalı gibi bilgilerini ve hentbol deneyimlerini belirlemek amacıyla kullanılmıştır.

3.3.2. Hentbol Genel Alan Bilgisi Testi

Test geliştirilmeden önce yapılan alan yazın taramasında geçerli ve güvenilir hentbol genel alan bilgisi testi bulunamamıştır, bu sebeple beden eğitimi öğretmenleri ve adaylarının hentbol genel alan bilgisi düzeylerini ölçmek amacıyla hentbol genel alan bilgisi testinin geliştirilmesi kararlaştırılmıştır. Dört aşama sonucunda test geliştirme süreci tamamlanmıştır.

1. **Uzman grubu oluşturulması:** Hentbol genel alan bilgisi testinin geliştirilmesi için ilk olarak uzman grubu oluşturulmuştur. Uzman grubunda iki Master Coach Pro Lisans sahibi hentbol antrenörü, hentbolda uzman olan doktoralı öğretim üyesi, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde hentbol derslerini yürüten öğretim elemanı ve öğretim programı uzmanı yer almıştır. Çalışmanın uzman grubu, sesli ya da görüntülü görüşme, çevrimiçi toplantı uygulamalarıyla toplu veya ikili gruplar şeklinde bir araya gelmiştir. Test soruları oluşturulurken (1) Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programında yer alan takım sporları dersinin içeriği, (2) aynı programda işlenen hentbol derslerinin müfredatlarında yer alan öğrenme çıktıları, (3) ortaokul ve ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programlarında yer alan kazanımlar ve çıktılar ve (4) GAB alt boyutlarında bulunan kurallar, teknik ve taktik bilgileri dikkate alınmıştır. Bunların sonucunda uzman grubu 28 soruluk bir soru havuzu hazırlamıştır.

2. **Beden eğitimi öğretmeni ve hentbol antrenörlerinin görüşleri:** Hazırlanan 28 soru uzman grubunda yer almayan ve ulusal düzeyde antrenörlük belgesi olan 4 hentbol antrenörüne, ortaokulda görev yapan ve derslerinde hentbol branşını işleyen beden eğitimi öğretmenine değerlendirme yapmaları için ayrı ayrı sunulmuştur. Yapılan değerlendirmeler sonucunda (1) okullarda öğretimi mümkün olmayan teknik ve taktikle ilgili bilgileri içermesi, (2) doğru şık şeklinde değerlendirilebilecek birden çok seçenek bulunması, (3) GAB alt boyutlarından kural bilgisi konusunda fazla soru bulunması sebebiyle uzman grubunun onayı alınarak sekiz sorunun test dışında bırakılmasına karar verilmiştir.

3. Türkçe dil uzmanı tarafından incelenmesi: Bu aşamada 20 yılın üstünde deneyime sahip, Türkiye’de bulunan bir eğitim kurumuna bağlı olarak faaliyet gösteren yayın kuruluşunda genel yayın yönetmenliği yapan bir Türkçe dil uzmanı tarafından 20 soru incelenmiştir. Yapılan incelemeyle sorulardaki anlam ve ifade bozuklukları düzeltilmiş ve hazırlanan sorular Türkçe dil bilgisi kurallarına uygun olarak düzenlenmiştir.

4. Görünüş geçerliği: Geçerlik ve güvenirlik çalışmasında yer almayan ve hentbol dersini başarıyla tamamlayan 42 beden eğitimi öğretmeni adayına hazırlanan 20 soru sunulmuş ve anlaşılabilirlik kontrol edilmiştir. Soruları değerlendiren beden eğitimi öğretmen adaylarının görüşleri soruların anlaşılır olduğunu göstermektedir.

Test geliştirme aşamalarının tamamlanmasıyla, 7 kural, 6 teknik ve 7 taktik bilgisi sorusu olmak üzere toplam 20 soruluk hentbol genel alan bilgisi testi geliştirilmiştir.

Geliştirilen hentbol genel alan bilgisi testinin geçerlik ve güvenirlik analizi sonucunda 20 sorudan 18’inin uyum indeksleri bakımından beklenen değer aralığında olduğu tespit edilmiştir. Uyum indeksleri beklenen düzeyde olmayan 2 soru çalışmanın hentbol genel alan bilgisi düzeyi belirleme kısmında test dışında bırakılmıştır. Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencileri 6 kural, 6 teknik, 6 taktik sorusu olmak üzere 18 soru üzerinden değerlendirilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Hentbol genel alan bilgisi testinin verileri 2019-2020 eğitim öğretim yılında toplanmıştır. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi testini yanıtlamaları için ilgili dersin öğretim elemanından izin alınmış ve katılımcılar testi mevcut ders saatlerinde yanıtlamışlardır. Hentbol dersini 2019-2020 Güz döneminde alan öğrencilere test dönemin son haftası sunulmuştur. Beden eğitimi öğretmenleri ise hentbol genel alan bilgisi testini mesai saatleri dışında yanıtlamışlardır. Testi yanıtlamaları için katılımcılara 25 dakika süre verilmiştir. Katılımcıların tamamı verilen sürede testi tamamlamışlardır. Katılımcı olan beden eğitimi öğretmenlerinin bir bölümü Covid-19 kısıtlamaları sebebiyle testi Google form üzerinden yanıtlamışlardır, Google form kullanımında standart prosedür uygulanmıştır. Toplanan veriler öncelikle Microsoft Excel’

e aktarılmıştır. Aktarma işleminde katılımcıların verdiği doğru yanıtlar 1, yanlışlar ve boş bırakılan sorular 0 olarak kodlanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Hentbol genel alan bilgisi testinin geçerlik ve güvenirlik analizinde Rasch modeli kullanılmıştır. Rasch modelinde dört analiz bulunmaktadır; (1) Wright haritaları, (2) madde uyum indeksi, (3) kişi uyum indeksi ve (4) madde ayırt edicilik indeksi.

Wright haritaları: Araştırmada yer alan katılımcıların yanıtları ile madde zorluklarının dağılımını belirtir. (Linacre, 2008) Katılımcılar ile maddeler aynı düzlemde, test sorularındaki başarı seviyesi Wright haritalarında görülür. Maddeler düzlemin sağında bulunur, en zor madde en üstte ve en kolay madde en altta olacak şekilde sıralanır. Katılımcıların yanıtları ise düzlemin sol tarafında yer alır, en çok doğru yanıt veren en üstte ve en az doğru yanıt veren en altta olacak biçimde sıralanır.

Madde uyum indeksi: Bu analiz maddelerin modele uygunluğunu belirlemek amacıyla kullanılır (Bond ve Fox, 2007). Dışsal ve içsel uyum indeksleri olmak üzere iki bölüm vardır. İçsel uyum indeksleri katılımcıların vereceği yanıtları tahmin etmeye duyarlıdır, dışsal uyum indeksleri ise katılımcıların beklenmeyen yanıtlarına duyarlıdır (Bond ve Fox, 2007; He, Ward ve Wang, 2018). Rasch modellemesindeki ortalama kare (MNSQ) ve standardize dağılım değerleri (ZSTD) ile değerlendirilir. MNSQ değerinin beklenen aralığı 0.5 ile 1.5 (Linacre, 2008), ZSTD değerinin beklenen aralığı ise +2.0 ile -2.0' dir.(Bond ve Fox, 2007).

Kişi uyum indeksi: Madde-skor desenini analiz etmek amacıyla kullanılmaktadır (Bond ve Fox, 2007). Kişi uyum indeksi MNSQ değeri ile belirlenir ve 0.5 ile 1.5 aralığında olması beklenmektedir (Linacre, 2008).

Madde ayırt edicilik ve ayırt edicilik güven indeksi: Modelin yapı geçerliği, testten düşük ve yüksek puan alan katılımcıları belirlemek bunları ayırmak amacıyla kullanılan ayırt edicilik indeksi ile belirlenir. Madde veya kişi ayırt edicilik indeksi değerlerinde 1.5 ve üzeri kabul edilebilir, 2.0 ve üzeri değerler ise iyi ayırt edicilik olarak kabul edilmekte, 3.0 ve üzeri değerler ise mükemmel ayırt edicilik olarak belirtilmiştir (Bond ve Fox, 2007). Madde ayırt edicilik güven indeksi, kişilerin ya da maddelere verilen yanıtların güvenirliğini kontrol etmek amacıyla kullanılmaktadır. Değerin 1.00'a yakınlığı yanıtların yüksek güvenirliğe sahip olduğunu göstermektedir (Bond ve Fox, 2007).

Beden eğitimi öğretmenlerinin ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi düzeylerini belirlemek için yapılan analizlerde tanımlayıcı istatistik ve çoklu karşılaştırmalar için tek yönlü ANOVA analizleri kullanılmıştır.

BÖLÜM IV:

4. BULGULAR

4.1. Hentbol Genel Alan Bilgisi Testi Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması Bulguları

Tablo 1. Maddelerin Güçlük Değerleri, Uyum İndeksleri ve Puan-Ölçüm Korelasyonları

Madde Numarası	Madde Güçlük	Model Standart Hata	İçsel Uyum		Dışsal Uyum		Puan- ölçüm korelasyon
			MNSQ	ZSTD	MNSQ	ZSTD	
12	2.53	.53	1.41	4.1	1.46	3.3	-.03
5	1.44	.21	1.17	1.0	1.45	1.6	.11
20	1.40	.47	1.08	.6	1.38	1.8	.24
18	1.17	.40	1.16	1.3	1.31	1.6	.19
16	1.10	.52	1.12	1.3	1.21	1.7	.25
4	1.05	.11	1.11	.7	1.19	.8	.22
17	1.12	.25	1.09	.7	1.04	.3	.27
11	1.24	.51	1.07	.8	1.06	.6	.32
19	0.94	.52	1.01	.2	1.00	.1	.38
2	0.85	.51	.99	-.1	1.00	.0	.40
10	1.05	.54	.95	-.5	.93	-.5	.44
13	0.78	.51	.95	-.5	.91	-.8	.44
1	0.36	.13	.93	-.4	.71	-1.0	.42
14	0.17	.55	.93	-.8	.88	-.8	.46
8	-0.31	.53	.92	-.9	.85	-1.2	.48
7	-0.47	.35	.87	-1.1	.91	-.5	.49
9	-0.52	.54	.89	-1.2	.89	-.9	.49
15	-0.92	.39	.84	-1.6	.77	-1.5	.54
3	-1.33	.15	.83	-1.4	.76	-1.2	.53
6	-2.39	.61	.67	- 4.3	.61	-3.8	.72
Ort.	50.00	2.66	1.00	-.1	1.02	.0	
Ss	8.37	.19	.16	1.6	.24	1.5	

Çalışmada yer alan katılımcıların dışsal ve içsel uyum indekslerinin gösterildiği Tablo 1'e göre tüm maddelerin ZSTD ve MNSQ değerleri beklenen değer aralığında bulunmuştur. Ancak madde 6 ve 12'nin ZSTD değerleri beklenen uyum indeks değerlerinin dışında kalmıştır. Dışsal uyum indekslerine bakıldığında ise testte yer alan bütün maddelerin MNSQ değerleri beklenen değer aralığında bulunmuştur. Sadece dışsal uyum ZSTD değerlerinde madde 6 ve madde 12 +2.0 ve -2.0 aralığının dışında kalmıştır. Puan ölçüm korelasyon değerlerinin pozitif bulunması, testte yer alan bir maddenin diğer maddelerle uyum seviyesini göstermektedir. Madde 12 haricinde bütün maddeler pozitif korelasyona sahiptir.

Wright haritaları modelin ayırt etme zorluk seviyesini gösterir. Wright haritasının sağ tarafında bulunan maddeler güçlük dereceleriyle bağlantılı olarak birikinti oluşturmuştur. Haritanın sol tarafında kişilerin cevaplarında birikinti bulunmaktadır. Bu durum maddeler ve yanıtlarının iyi bir model için beklenen dağılımı gösterdiğini yansıtmaktadır (Şekil 1).

Ölçüm	Cevaplar	Maddeler
3	X	
	T	T
	XXXX	
		4 5
	X	
2		17
	XXXXX	
		20
		18
	XXXXXX	
		7
	XXXX	
1		
	XXX	8 10
		12 19
	XXXXXXXXXX	M
	XXXXXXXXXX	
0		
	XXXXXXXXXX	2 6 13 16
		11
	XXXXXXXXXX	
	XXXXXXXXXX	9 14
		S
		15
	XXXX	
-1	S	
	X	
	XXXX	3
	XXX	
		T
-2		
	XX	1
-3	X	

Şekil 1. Madde ve Kişi Wright Haritası

4.2. Hentbol Genel Alan Bilgisi Düzeyi Belirleme Çalışması Bulguları

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi düzeyi nedir?

Beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol genel alan bilgisi ortalaması 12.26 (Ss= 4.10, % 68.11) ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi ortalaması 9.11 (Ss= 3.63, % 50.61) olarak belirlenmiştir. Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi düzeyinin belirlenen başarı kriterinin (%70) altındadır (Castelli ve Williams, 2007).

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi kurallar alt boyutu bilgi düzeyi nedir?

Hentbol genel alan bilgisi testinin kurallar alt boyutunda 6 soru bulunmaktadır. Beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol genel alan bilgisi kurallar alt boyutu ortalaması 3.11 (Ss= 1.62, % 51.83) ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi kurallar alt boyutu ortalaması 2.51 (Ss= 1.44, % 41.83) olarak belirlenmiştir.

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi teknik alt boyutu bilgi düzeyi nedir?

Hentbol genel alan bilgisi testinin teknik alt boyutunda 6 soru bulunmaktadır. Beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol genel alan bilgisi teknik alt boyutu ortalaması 4.42 (Ss= 1.23, % 73.67) ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi teknik alt boyutu ortalaması 3.49 (Ss= 1.59, % 58.17) olarak belirlenmiştir. *Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi taktik alt boyutu bilgi düzeyi nedir?*

Hentbol genel alan bilgisi testinin taktik alt boyutunda 6 soru bulunmaktadır. Beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol genel alan bilgisi taktik alt boyutu ortalaması 3.66 (Ss= 1.59, % 61) ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi taktik alt boyutu ortalaması 2.62 (Ss= 1.41, % 43.67) olarak belirlenmiştir.

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin arasında hentbol genel alan bilgisi düzeyleri bakımından fark var mıdır?

Tablo 4. Gruplar arası genel alan bilgisi ANOVA tablosu

	<i>sd</i>	$\bar{X}^2$	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	1	1572.09	91.15	.00
Grup içi	965	13.84		
Toplam	966			

ANOVA tablosuna göre beden eğitimi öğretmenleri ile Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($F_{(1,883)} = 91.15$, $p < .05$). Bulgulara göre beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol genel alan bilgisi düzeyi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi düzeylerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin arasında hentbol genel alan bilgisi kurallar alt boyutu bilgi düzeyleri bakımından fark var mıdır?

Tablo 5. Gruplar arası kurallar bilgisi alt boyutu ANOVA tablosu

	<i>sd</i>	$\bar{X}^2$	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	1	146.11	50.35	.00
Grup içi	964	3.49		
Toplam	965			

Tablo 5'e göre beden eğitimi öğretmenleri ile Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi kurallar alt boyutu bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($F_{(1,884)} = 50.35$, $p < .05$). Beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol genel alan bilgisi kurallar alt boyutu bilgi düzeyi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin arasında hentbol genel alan bilgisi teknik alt boyutu bilgi düzeyleri bakımından fark var mıdır?

Tablo 6. Gruplar arası teknik bilgisi alt boyutu ANOVA tablosu

	<i>sd</i>	$\bar{X}^2$	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	1	194.20	74.08	.00
Grup içi	964	4.10		
Toplam	965			

ANOVA tablosuna göre beden eğitimi öğretmenleri ile Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi teknik alt boyutu bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($F_{(1,884)} = 74.08$, $p < .05$). Beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol genel alan bilgisi teknik alt boyutu bilgi düzeyi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin arasında hentbol genel alan bilgisi taktik alt boyutu bilgi düzeyleri bakımından fark var mıdır?

Tablo 7. Gruplar arası taktik bilgisi alt boyutu ANOVA tablosu

	<i>sd</i>	$\bar{X}^2$	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	1	162.04	65.44	.00
Grup içi	964	4.77		
Toplam	965			

Tablo 7'ye göre beden eğitimi öğretmenleri ile Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi taktik alt boyutu bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($F_{(1,884)} = 65.44, p < .05$). Beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol genel alan bilgisi taktik alt boyutu bilgi düzeyi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Hentbol dersini alan ve almayan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin arasında hentbol genel alan bilgisi düzeyleri bakımından fark var mıdır?

Tablo 8. Hentbol dersi alan ve almayan öğrencilerin genel alan bilgisi ANOVA tablosu

	<i>sd</i>	$\bar{X}^2$	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	2	601.14	44.88	.00
Grup içi	908	12.23		
Toplam	910			

Tablo 8'e göre hentbol dersi alan ve dersi almayan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencileri arasında istatistikî olarak anlamlı fark görülmektedir ($F_{(2,729)} =$

44.88, $p < .05$). Hentbol dersini alan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol genel alan bilgisi düzeyi dersi almayanlara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Antrenör olarak hentbol deneyimine sahip olan ve olmayan beden eğitimi öğretmenleri arasında hentbol genel alan bilgisi düzeyleri bakımından fark var mıdır?

Tablo 9. Antrenörlük deneyimi olan ve olmayan beden eğitimi öğretmenlerinin genel alan bilgisi ANOVA tablosu

	<i>sd</i>	$\bar{X}^2$	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplar arası	1	361.14	24.93	.00
Grup içi	148	14.61		
Toplam	149			

Tablo 9 incelendiğinde hentbol antrenörlük deneyimi olan beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol genel alan bilgisi düzeyi hentbol antrenörlük deneyimi olmayan beden eğitimi öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ($F_{(1, 149)}=24.93$, $p < .05$). Antrenörlük deneyimi olan beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol genel alan bilgisi ortalaması 14.60 (% 81.11) olarak belirlenmiştir. Belirlenen düzey beklenen genel alan bilgisi düzeyinin üzerindedir.

BÖLÜM V:

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER BÖLÜMÜ

5.1. SONUÇ

Bu çalışmanın amacı beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencileri için hentbol GAB testinin geliştirilmesi, geliştirilen testin geçerlik ve güvenirlik analizinin yapılması ve aynı zamanda beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB düzeyinin belirlenmesidir.

Yapılan Rasch analizi, geliştirilen hentbol GAB testinin beden eğitimi öğretmenlerinin ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB düzeylerini belirlemek için geçerli ve güvenilir bir test olduğu göstermiştir (Baghaei, 2011). Elde edilen bulgular geliştirilen hentbol GAB testinin gerekli madde güçlük ve madde ayırt edicilik standartlarına uygun olduğunu ortaya çıkarmıştır (Boone vd., 2014). Uyum indeksleri incelendiğinde 6. ve 12. madde beklenen içsel ve dışsal uyum değerlerinin dışında kalmıştır. Bu sebeple hentbol GAB düzeylerini belirlemek amacıyla beden eğitimi öğretmenlerine ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerine test uygulanırken 6. ve 12. madde test dışında bırakılmıştır. Maddelerin ve kişilerin güven ve ayırt edicilik indeksleri yeterli seviyede bulunmuştur (Dervent, Tatlıcı, Küçük Yetgin, Devrilmez, 2020).

Beden eğitimi öğretmenlerinin ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB ortalaması incelenmiştir, her iki grubun da hentbol GAB düzeyi belirlenen başarı kriterinin (%70) altında bulunmuştur (Castelli ve Williams, 2007).

Beden eğitimi öğretmenlerinin ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB kurallar alt boyutu ortalaması incelenmiştir, beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencileri hentbol GAB kurallar alt boyutunda hentbol GAB ortalamalarına göre düşük skor elde etmişlerdir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB teknik alt boyutu ortalaması incelenmiştir, beden eğitimi

öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencileri hentbol GAB teknik alt boyutunda hentbol GAB ortalamalarına göre yüksek skor elde etmişlerdir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB taktik alt boyutu ortalaması incelenmiştir, beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencileri hentbol GAB taktik alt boyutunda hentbol GAB ortalamalarına göre düşük skor elde etmişlerdir.

Beden eğitimi öğretmenleri ile Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB düzeyleri arasındaki fark incelenmiş ve istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol GAB düzeyi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB düzeylerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Gruplar arasında istatistiksel olarak bir fark görülmüş olsa da her iki grubun da hentbol GAB ortalama skorları belirlenen başarı kriterinin (%70) altındadır (Castelli ve Williams, 2007).

Beden eğitimi öğretmenleri ile Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB kurallar alt boyutu bilgi düzeyleri arasındaki fark incelenmiş ve istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol GAB kurallar alt boyutu bilgi düzeyi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Beden eğitimi öğretmenleri ile Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB teknik alt boyutu bilgi düzeyleri arasındaki fark incelenmiş ve istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol GAB teknik alt boyutu bilgi düzeyi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Beden eğitimi öğretmenleri ile Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB taktik alt boyutu bilgi düzeyleri arasındaki fark incelenmiş ve istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol GAB taktik alt boyutu bilgi düzeyi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Hentbol dersi alan ve dersi almayan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB düzeyleri arasındaki fark incelenmiş ve istatistiksel

olarak anlamlı fark bulunmuştur. Hentbol dersini alan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB düzeyi dersi almayanlara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Hentbol antrenörlük deneyimi olan ve deneyimi olmayan beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol GAB düzeyleri arasındaki fark incelenmiş ve istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Hentbol antrenörlük deneyimi olan beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol GAB düzeyi hentbol antrenörlük deneyimi olmayan beden eğitimi öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Bu çalışmanın yapıldığı süreçte alan yazında beden eğitimi öğretmenlerinin ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB düzeyini ölçmek amacıyla geliştirilen geçerli ve güvenilir hentbol testine rastlanmamıştır. Bununla birlikte öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının bilgi düzeylerini ölçen bilgi testleri işe kabul süreçlerinde tercih edilen ölçüm araçlarıdır (Educational Testing Service [ETS], 2020; MEB; 2020; Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi [ÖSYM], 2020). Bu nedenle beden eğitimi öğretmenlerinin ve adaylarının bilgi düzeyini ölçebilecek geçerli ve güvenilir testlere ihtiyaç vardır. Bu çalışmayla ihtiyaç duyulan spor dallarıyla ilgili bilgi testlerinden hentbol alanındaki boşluğa katkıda bulunulduğu düşünülmektedir.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı'ndaki uygulama dersleri içerik olarak GAB odaklı olsa da beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencileri hentbol GAB testinde beklenen başarı düzeyinin altında kalmışlardır. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programlarında, fiziksel aktivite ve spor derslerini yürüten öğretim elemanları çoğunlukla derslerin planlama, ölçme ve değerlendirme süreçlerinde GAB alt boyutlarının (kural, teknik ve taktik) bilgi temelli öğretiminden çok teknik ve taktiklerin performansa aktarılmasına odaklanmaktadırlar (Dervent, Devrilmez, Ince, Ward, 2020). Bu durum ulaşılan düşük skorların oluşmasının nedenlerinden biri olabilir.

5.2. TARTIŞMA

Tartışma bölümünde bu çalışmadan elde edilen sonuçlar ve alan yazındaki benzer çalışmaların sonuçları yapılan araştırmada cevap aranan sorular kapsamında tartışılmıştır.

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB düzeylerini belirlemek için geliştirilen bilgi testinin geçerlik ve güvenirlik analizi yapılmıştır ve buna göre, Çalışmada yer alan katılımcıların dışsal ve içsel uyum indekslerinin gösterildiği Tablo 1'e göre tüm maddelerin ZSTD ve MNSQ değerleri beklenen değer aralığında bulunmuştur. Ancak madde 6 ve 12'nin ZSTD değerleri beklenen uyum indeks değerlerinin dışında kalmıştır. Dışsal uyum indekslerine bakıldığında ise testte yer alan bütün maddelerin MNSQ değerleri beklenen değer aralığında bulunmuştur. Sadece dışsal uyum ZSTD değerlerinde madde 6 ve madde 12 +2.0 ve -2.0 aralığının dışında kalmıştır. Puan ölçüm korelasyon değerlerinin pozitif bulunması, testte yer alan bir maddenin diğer maddelerle uyum seviyesini göstermektedir. Madde 12 haricinde bütün maddeler pozitif korelasyona sahiptir.

Wright haritaları modelin ayırt etme zorluk seviyesini gösterir. Wright haritasının sağ tarafında bulunan maddeler güçlük dereceleriyle bağlantılı olarak birikinti oluşturmuştur. Haritanın sol tarafında kişilerin cevaplarında birikinti bulunmaktadır. Bu durum maddeler ve yanıtlarının iyi bir model için beklenen dağılımı gösterdiğini yansıtmaktadır (Şekil 1).

Maddelerin ve kişilerin RMSE, ayırt edicilik ve güvenirlik değerlerini analiz etmek amacıyla daha tutucu ve güvenilir olması nedeniyle gerçek RMSE değerleri tercih edilmiştir (Boone, Staver ve Yale, 2014). Maddelerin ayırt edicilik değeri 2.87 bulunmuştur (Tablo 2). Bulunan değer test maddelerinde yer alan hentbol kurallarını, tekniklerini, taktiklerini bilenle bilmeyeni ayırt etme konusunda iyi olduğunu işaret etmektedir (Bond ve Fox, 2007). Maddelerin güvenirlik değeri .89 olarak yüksek bulunmuştur (Boone vd., 2014). Bulunan değer test maddelerinin beden eğitimi öğretmenleri ve adaylarının hentbol GAB düzeyini belirlemek için güvenilir olduğunu göstermektedir.

Araştırmada bulunan katılımcıların ayırt edicilik değeri 2.35, güvenirlik değeri 85 olarak yeterli bulunmuştur (Tablo 3). Elde edilen bulgular araştırmada veri toplanan katılımcıların verdikleri cevapların güvenilir olduğunu ortaya çıkarmıştır (Boone vd., 2014).

Analiz sonuçları hentbol GAB testinin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir. Uyum indeksleri incelendiğinde 6. ve 12. madde beklenen uyum indekslerinin dışında kalmıştır, bu nedenle 6. ve 12. maddenin test dışında bırakılması önerilmektedir (Dervent, vd., 2020).

Hentbol GAB testi geliştirme çalışmasında olduğu gibi futbol (Dervent vd., 2018; He vd., 2018), cimnastik (Devrilmez vd., 2019) ve voleybolda (Devrilmez vd., 2019; Tsuda vd., 2019) Rasch modeli kullanılarak yapılan GAB testi geliştirme çalışmalarında geliştirilen testlerin geçerli ve güvenilir olduğunu analiz sonuçları göstermiştir. Futbol GAB testinde (Dervent vd., 2018) hazırlanan 30 sorudan 24'ü beklenen uyum indekslerine uygun bulunmuştur. Cimnastik çalışmasında (Devrilmez vd., 2019) testte bulunan 19 sorunun tamamı beklenen uyum indekslerini karşılamıştır. Bu çalışma ve yapılan diğer çalışmalar spor dallarına özgü GAB testi geliştirme çalışmalarında kullanılan Rasch modelinin etkili bir yöntem olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır (Dervent vd., 2018; He vd., 2018; Devrilmez vd., 2019; Tsuda vd., 2019).

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB düzeyleri incelenmiştir ve elde edilen bulgulara göre, beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB düzeyi belirlenen başarı kriterinin (%70) altındadır (Castelli ve Williams, 2007).

Alan yazında yapılan benzer çalışmalar bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Dervent vd. (2018) yaptıkları çalışmada dolaylı olarak Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin futbol GAB düzeylerini ölçmüşlerdir. Çalışmaya 11 farklı üniversiteden 241 öğrenci katılmıştır. Geçerli ve güvenilirlik çalışması araştırmacılar tarafından yapılan 30 soruluk futbol GAB testinde öğrencilerin ortalaması %53.56 olarak belirlenmiştir. Öğrenciler futbol GAB testi sonuçlarında belirlenen başarı düzeyinin altında kalmışlardır (Castelli ve Williams , 2007).

Devrilmez ve Dervent (2019), yaptıkları çalışmayla beden eğitimi ve spor yüksekokulları ve spor bilimleri fakültelerinin farklı bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin cimnastik alan bilgisi düzeylerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmaya 32 antrenörlük bölümü öğrencisi, 36 spor yöneticiliği bölümü öğrencisi ve 48 beden eğitimi öğretmenliği bölümü öğrencisi olmak üzere toplam 116 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya

katılan öğrencilerin GAB düzeylerini ölçmek için cimmastik GAB testi kullanılmıştır. Araştırma bulguları çalışmaya katılan üç farklı bölüm öğrencilerinin de GAB skorlarının beklenen başarı düzeyinin altında olduğunu göstermiştir.

Dervent vd. (2020), yaptıkları araştırmada beden eğitimi öğretmenliği programlarının öğrencilerin GAB ve ÖAB'ne etkilerini incelemişlerdir. Çalışmaya Türkiye'nin tüm coğrafi bölgelerini temsil edecek şekilde belirlenmiş 16 üniversitenin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı'nda öğrenim gören 1514 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin GAB düzeylerini belirlemek için futbol ve cimmastik genel alan bilgisi testleri kullanılmıştır. Yapılan analizde sınıf seviyelerinden bağımsız olarak Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin futbol ve cimmastik GAB skorları %60 başarı kriterinin altında bulunmuştur. Bu çalışmanın sonuçları Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin GAB ve ÖAB bakımından birinci sınıftan son sınıfa kadar çok sınırlı gelişme gösterdiklerini, bu nedenle Türkiye'de Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı'nın öğrencilerin alan bilgilerini daha etkili şekilde geliştirmelerine imkân sağlayacak şekilde yeniden tasarlanması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB kurallar, teknik ve taktik alt boyutları bilgi düzeyleri incelenmiş ve buna göre, beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencileri hentbol GAB kurallar ve taktik alt boyutlarında hentbol GAB ortalamalarına göre düşük, teknik alt boyutunda ise GAB ortalamalarına göre yüksek skor elde etmişlerdir.

Alan yazın incelendiğinde beden eğitimi öğretmenlerinin ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin GAB alt boyutlarını inceleyen bilimsel çalışmaya rastlanmamıştır. Daha önce yapılan çalışmalarda GAB alt boyutları ayrı ayrı analiz edilmemiştir. Alt boyutlardaki başarı düzeyi incelenerek derslerde öncelikli olarak geliştirilmesi gereken alt boyut tespit edilebilir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol GAB kurallar ve taktik alt boyutlarında GAB ortalamalarına göre düşük, teknik alt boyutunda ise yüksek skor elde etmelerinin nedeni, görev yaptıkları okullarda derslerinde spor dallarının kural ve taktik bilgilerine sınırlı yer verip daha çok teknik uygulamalara odaklanmalarının ve öğrencilerine spor dallarıyla ilgili teknikleri öğretirken tekniğin aşamalarını kullanmalarının gerekli olmasından

kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Benzer sebeple Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin ise, hentbol derslerinde öğretim elemanlarının oyun kuralları ve taktikle ilgili teorik bilgilerine kısıtlı yer verip çoğunlukla öğrencilerin teknikleri uygulama performansına odaklanmalarının buna neden olabileceği düşünülmektedir (Dervent, vd., 2020).

Devrilmez vd. (2019), yaptıkları çalışmada voleybol dersini henüz tamamlamış beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının voleybol alan bilgisi düzeylerini incelemişlerdir. Çalışmaya 15 kadın, 23 erkek olmak üzere toplamda 38 beden eğitimi ve spor öğretmen adayı katılımcı olmuştur. Öğrenciler 14 hafta boyunca GAB odaklı voleybol dersi işlemişlerdir. 14 hafta sonunda yapılan son testle beden eğitimi ve öğretmen adayların voleybol GAB ortalaması % 82.95 olarak belirlenmiştir. Çalışmanın sonuçları GAB odaklı işlenen derslerin öğrencilerin GAB düzeylerinde etkili olduğunu göstermiştir.

Dervent vd. (2020) çalışmalarında öğretim elemanlarıyla görüşmeler yapmıştır. Yaptıkları görüşmelerde öğretim elemanları beden eğitimi öğretmenlerinin spor dalıyla ilgili becerileri mutlaka sergileyebilmesi gerektiğini ve derslerini bu yönde planladıklarını belirtmişlerdir. Öğrencileri değerlendirme sürecinde de bunu dikkate aldıklarını ve öğrencilerin sergilediği performansa odaklandıklarını ifade etmişlerdir. Bu nedenle derslerde beden eğitimi öğretmen adaylarının GAB bilgi düzeyi yerine teknikleri uygulama performansına odaklanıldığı düşünülmektedir.

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB düzeyleri arasındaki fark incelenmiştir ve buna göre, beden eğitimi öğretmenleri ile Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (Tablo 4). Bulgulara göre beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol GAB düzeyi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB düzeylerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Alan yazın incelendiğinde beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin GAB düzeyleri arasındaki farkı inceleyen bilimsel çalışmaya rastlanmamıştır. Hentbolun okullarda öğretimi tercih edilen bir spor dalı olması (Sevim, 2002), bu nedenle beden eğitimi öğretmenlerinin yıllık planlarında genellikle

hentbola yer vermelerinin ve aktif olarak hentbolu öğretmelerinin buna neden olabileceği düşünölmektedir.

Beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor ÖĞretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB kurallar, teknik ve taktik alt boyutları bilgi düzeyleri arasındaki fark incelenmiş ve buna göre, beden eğitimi öğretmenleri ile Beden Eğitimi ve Spor ÖĞretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB kurallar (Tablo 5), teknik (Tablo 6) ve taktik (Tablo 7) alt boyutları bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol GAB kurallar, teknik ve taktik alt boyutları bilgi düzeyleri Beden Eğitimi ve Spor ÖĞretmenliği Lisans Programı öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Alan yazın incelendiğinde beden eğitimi öğretmenleri ve Beden Eğitimi ve Spor ÖĞretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin GAB alt boyutları bilgi düzeyleri arasındaki farkı inceleyen bilimsel çalışmaya rastlanmamıştır. Hentbolun okullarda kolayca uygulanabilen bir spor dalı olması, bu nedenle beden eğitimi öğretmenlerinin spor dalı olarak hentbolu sıkça yıllık planlarında kullanmaları ve öğretim sürecinde hentbolun oyun kurallarını, tekniklerini ve taktiklerini en azından belirli seviyede bilmelerinin gerekli olmasının buna neden olabileceği düşünölmektedir.

Hentbol dersini alan ve almayan Beden Eğitimi ve Spor ÖĞretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB düzeyleri arasındaki fark incelenmiş ve buna göre, hentbol dersi alan ve dersi almayan Beden Eğitimi ve Spor ÖĞretmenliği Lisans Programı öğrencileri arasında istatistikî olarak anlamlı fark görölmektedir (Tablo 8). Hentbol dersini alan beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin hentbol GAB düzeyi dersi almayanlara göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Alan yazın incelendiğinde Beden Eğitimi ve Spor ÖĞretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin spor dallarıyla ilgili dersi alanların ve almayanların incelendiği bilimsel çalışmaya rastlanmamıştır.

Antrenör olarak hentbol deneyimine sahip olan ve olmayan beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol GAB düzeyleri arasındaki fark incelenmiş ve buna göre, hentbol antrenörlük deneyimi olan beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol GAB düzeyi hentbol antrenörlük deneyimi olmayan beden eğitimi öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksek

bulunmuştur (Tablo 9). Antrenörlük deneyimi olan beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol GAB ortalaması belirlenen başarı kriterinin (%70) üzerindedir (Castelli ve Williams, 2007).

Alan yazın incelendiğinde beden eğitimi öğretmenlerinin antrenörlük deneyimlerine göre GAB düzeylerinin incelendiği bilimsel çalışmaya rastlanmamıştır. Beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol antrenörlük deneyimleriyle hentbol GAB düzeyleri arasında pozitif bir ilişki olduğu görülmektedir. Beden eğitimi öğretmenlerinin hentbol antrenörlük deneyimleri artıkça hentbol GAB düzeylerinin de artacağı düşünülmektedir.

5.3 ÖNERİLER

Spor dallarına yönelik geliştirilen GAB testleri o ülkenin Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı çıktıları dikkate alınarak hazırlanmaktadır. Bu nedenle bu çalışmada geliştirilen hentbol GAB testi dil ve bağlam geçerliği olmadan başka dillere çevirisi yapıp kullanılmamalıdır. Beden eğitimi öğretmenlerinin öğrencilerine farklı birçok spor dalını öğretmeleri gerekmektedir, bu nedenle farklı spor dalları için beden eğitimi öğretmenleri ve adaylarına yönelik GAB testleri geliştirilmelidir. Spor dallarına yönelik geliştirilen geçerli ve güvenilir GAB testleriyle Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programlarının etkisi ve verimliliği ölçülebilecektir.

Yapılan bu çalışmada beden eğitimi öğretmenlerinin ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin hentbol GAB alt boyutları bilgi düzeyleri tek tek analiz edilmiştir, bu anlamda alan yazında benzer bir analizin yapıldığı çalışmaya rastlanmamıştır. Benzer analizlerin öncelikle geliştirilmesi gereken alt boyutu tespit etmek amacıyla diğer spor dalları için de yapılması önerilmektedir.

Türkiye’de öğretmenlik mesleği genel yeterliliklerinde ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı’nda alan bilgisine yer verilmektedir ancak yapılan çalışmalar alan bilgisinin yeterli düzeyde (Castelli ve Williams, 2007) olmadığını göstermektedir. 2018 yılında güncellenen Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı’nda takım sporları içeriğinde yer alan, ilgili sporun temel duruşları, temel hareketleri, taktikleri, kuralları, hata tespiti ve öğretim bilgisi gibi kazanımlarla GAB ve ÖAB’ne vurgu yapılmaktadır ancak içerikte böyle bir vurgu yapılmasına rağmen ilgili araştırmalarda öğrencilerin spor dallarıyla ilgili yeterli alan bilgisi düzeyine ulaşamadıkları görülmüştür (Dervent vd., 2018; Dervent vd., 2020). Dersler tasarlanırken öğrencilerin performansı yerine alan bilgisi düzeylerine odaklanılmasının ve öğrencilerin GAB ve ÖAB gelişimlerine katkı sağlama konusunda öğretim elemanlarına hizmet içi eğitimler sunulmasının bu anlamda etkili olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Ayvazo, S., Ward, P., & Stuhr, P. T. (2010). Teaching and Assessing Content Knowledge in Preservice Physical Education. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 81(4), 40-44. <https://doi.org/10.1080/07303084.2010.10598463>
- Baghaei, P., & Amrahi, N. (2011). Validation of a Multiple Choice English Vocabulary Test with the Rasch Model. *Journal of Language Teaching and Research*, 2(5), 1052-1060. <https://doi.org/10.4304/jltr.2.5.1052-1060>
- Ball, D. L. (1990). The Mathematical Understandings That Prospective Teachers Bring to Teacher Education. *The Elementary School Journal*, 90(4), 449-466. <https://doi.org/10.1086/461626>
- Ball, D. L., Thames, M. H., & Phelps, G. (2008). Content Knowledge for Teaching: What Makes It Special? *Journal of Teacher Education*, 59(5), 389-407. <https://doi.org/10.1177/0022487108324554meb>
- Boone, W.J., Staver, J.R., & Yale, M.S. (2014). *Rasch Analysis in the Human Sciences*. Dordrecht: Springer.
- Capel, S. and Katene, W. (2000) Secondary PGCE PE students' perceptions of their Subject knowledge'. *European Physical Education Review*, 6 (1), 46-70.
- Castelli, D., & Williams, L. (2007). Health-Related Fitness and Physical Education Teachers' Content Knowledge. *Journal of Teaching in Physical Education*, 26(1), 3-19. <https://doi.org/10.1123/jtpe.26.1.3>
- Dervent, F., Devrilmez, E., Ince, M. L., & Ward, P. (2018). Beden Eğitimi Öğretmenleri için Futbol Genel Alan Bilgisi Bilgi Erişi Testinin Güvenilirlik ve Geçerliği. *Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe Üniversitesi*. <https://doi.org/10.17644/sbd.326631>
- Dervent, Devrilmez, Ince & Ward (2020): A national analysis of the content knowledge of Turkish physical education teacher education students, *Physical Education and Sport Pedagogy*, <https://doi.org/10.1080/17408989.2020.1779682>

- Dervent, F., Tatlıcı, B., Kucuk Yetgin, M., & Devrilmez, E. (2020). Handball Common Content Knowledge Test for Pre-service Physical Education Teachers Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarına Yönelik Hentbol Genel Alan Bilgisi Testi. doi:10.30655/besad.2020.29
- Devrilmez, E., & Dervent, F. (2019). Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerindeki Öğrencilerin Alan Bilgisi Düzeylerinin Belirlenmesi. *Journal of Physical Education and Sport Studies*, 11(1); 37-50. doi: [10.30655/besad.2019.14](https://doi.org/10.30655/besad.2019.14)
- Devrilmez, E., & Dervent, F. (2019). Özelleşmiş Alan Bilgisi Odaklı Badminton Eğitiminin Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Alan Bilgisine Etkisi. *Journal of Sportive*, 2 (1), 50-61
- Devrilmez, E., Çabıtcı, M., Uyar, H., Çiy, d., Bozkurt, K., & Dervent, F. (2019) The Effect of 14 Weeks Volleyball Course on Physical Education Teacher Education Students Content Knowledge. *Journal of Physical Education and Sports Studies*, 11(1), 51-59. <https://doi.org/10.30655/besad.2019.15>
- Devrilmez, E., Dervent, F., & Yoruç Çotuk, M. (2019). Validation of volleyball common content knowledge test. *International Journal of Sport, Exercise & Training Sciences*, 31-39. <https://doi.org/10.18826/useeabd.525133>
- Devrilmez, E., Dervent, F., Ward, P., & Ince, M. L. (2019). A test of common content knowledge for gymnastics: A Rasch analysis. *European Physical Education Review*, 25(2), 512-523. <https://doi.org/10.1177/1356336X17751232>
- Educational Testing Services. (2012). *Research Sections To Be Added To Some Praxis Computer Delivered Tests*. Erişim adresi: http://www.ets.org/praxis/important_update/research_sections
- Elhan AH, Atakurt Y. (2005). Ölçeklerin değerlendirilmesinde niçin Rasch analizi kullanılmalıdır. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, 58(1), 47-50.
- Griffey D.C, Housner L.D. (2007) *Designing effective instructional tasks for physical education and sports*. Champaign, IL: Human Kinetics.

- Grossman, P.L. (1990). *The making of a teacher: Teacher knowledge and teacher education*. Teachers College Press, Teachers College, Columbia University.
- He, Y., P. Ward, and X. Wang. 2018. "Validation of a Common Content Knowledge Test for Soccer." *Journal of Teaching in Physical Education* 37 (4): 407–412. doi:10.1123/jtpe.2017-0204.
- Hill, H. C., Schilling, S. G., & Ball, D. L. (2004). Developing Measures of Teachers' Mathematics Knowledge for Teaching. *The Elementary School Journal*, 105(1), 11-30. <https://doi.org/10.1086/428763>
- Ince, M.L., Ward, P., & Devrilmez, E. (2012). *Common Content Knowledge and Specialized Content Knowledge on Physical Activity and Sport Courses in Turkish PETE Programs*. Oral session presented at 12th International Sport Science Congress, Denizli, Turkey.
- Iserbyt, P., Ward, P., & Martens, J. (2016). The influence of content knowledge on teaching and learning in Traditional and Sport Education contexts: An exploratory study. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 21(5), 539-556. <https://doi.org/10.1080/17408989.2015.1050662>
- Kapyla, M., Heikkinen, J.P., & Asunta, T. (2009). Influence of content knowledge on pedagogical content knowledge: The case of teaching photosynthesis and plant growth. *International Journal of Science Education*, 31(10), 1395–1415.
- Kim, I., Ward, P., Li, W., Stuhr, P. T., & Larson, K. (2010). *Content Knowledge on Basketball as a function of Playing and Coaching Experience*. Oral presentation at Ohio Association for Health, Physical Education, Recreation, and Dance (OAHPERD). Columbus, Ohio
- Kirk D. (2010). *Physical Education Futures*. London: Routledge.
- Kleickmann, T., Richter, D., Kunter, M., Elsner, J., Besser, M., Krauss, S., & Baumert, J. (2013). Teachers' Content Knowledge and Pedagogical Content Knowledge: The Role of Structural Differences in Teacher Education. *Journal of Teacher Education*, 64(1), 90-106. <https://doi.org/10.1177/0022487112460398>

- MEB (Millî Eğitim Bakanlığı). (2017). Öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri. Erişim adresi: https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/11115355.
- MEB (Millî Eğitim Bakanlığı). 2018. “Türkiye Ortaokul Beden Eğitimi Müfredatı: 5-8. Sınıflar” Erişim tarihi 15 Haziran, 2020., <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018120201950145BEDEN%20EGITIMI%20VE%20SPOR%20OGRETIM%20PROGRAM%202018.pdf>
- MEB (Millî Eğitim Bakanlığı). 2018. “Türkiye Ortaöğretim Beden Eğitimi Müfredatı: 9-12. Sınıflar” Erişim tarihi 15 Haziran, 2020., [http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018120203530835Beden%20Egitimi%20ve%20Spor%20Dersi%20Ogretim%20Program%C4%B1%20\(ORTOGRT\)%2020.01.2018.pdf](http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018120203530835Beden%20Egitimi%20ve%20Spor%20Dersi%20Ogretim%20Program%C4%B1%20(ORTOGRT)%2020.01.2018.pdf)
- MEB (Millî Eğitim Bakanlığı). (2020). 2020 yılında yapılacak öğretmenlik alan bilgisi testi duyurusu. Mart 19, 2020, <https://oygm.meb.gov.tr/www/2020-yilinda-yapilacak-ogretmenlik-alan-bilgisi-testi-oabt-duyuru> su/icerik/780
- Özden, M. (2008). The Effect Of Content Knowledge On Pedagogical Content Knowledge: The Case of Teaching Phases of Matters. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 8 (2), 611–645.
- Rovegno, I. (1993). The development of curricular knowledge: A case of problematic pedagogical content knowledge during advanced knowledge acquisition. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 64, 56-68
- Sevim, Y. (2002) *Hentbol; teknik taktik*. Ankara: Nobel Yayın.
- Shulman, L.S. (1986). Paradigms and research programs in the study of teaching: A contemporary perspective. In M. C. Wittrock (Ed.), *Handbook of Research on Teaching* (3. Baskı., s. 3-36). New York: Macmillan.
- Shulman, L. (1987). Knowledge and teaching: Foundations of the new reform. *Harvard Educational Review*, 57, 1-23.
- Siedentop, D. (2002). Content Knowledge for Physical Education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 21(4), 368-377.

- Sinelnikov OA, Kim I, Ward P, Curtner-Smith M, Li W. (2016). Changing beginning teachers' content knowledge and its effects on student learning. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 21(4), 425-440.
- Stroot, S. & Ko, B. (2006). Induction of beginning physical educators into the school setting. D. KirkD. Macdonald & M. O'Sullivan *Handbook of physical education* (pp. 425-448). London: SAGE Publications Ltd doi: 10.4135/9781848608009.n24
- Stuhr, P. T. (2009) Relationships between prior experiences and subject matter knowledge. *Research symposium: Re-examining content knowledge for physical education—Implications for teacher preparation*. Research presentation at the American Alliance of Health, Physical Education, Recreation, and Dance (AAHPERD). Tampa Bay, FL
- Tsuda, E., Ward, P., Yoshino, S., Ogiwara, T., He, Y.-H., & Ohnishi, Y. (2019). Validity and Reliability of a Volleyball Common Content Knowledge Test for Japanese Physical Education Preservice Teachers. *International Journal of Sport and Health Science*, 17. doi: 10.5432/ijshs.201916
- Wallhead, T., O'sullivan, M. (2007). A didactic analysis of content development during the peer teaching tasks of a Sport Education season. *Physical Education & Sport Pedagogy*, 12(3), 225-243. <https://doi.org/10.1080/17408980701610177>
- Ward, P. (2009a) *Content matters: Knowledge that alters teaching. Historic Traditions and Future Directions of Research on Teaching and Teacher Education in Physical Education*. In L. Housner, M. Metzler, P. Schempp and T. Templin. (p. 345-356) Morgantown WV. Fitness Information Technology.
- Ward, P. (2009b). *Reframing pedagogical content knowledge in physical education*. Presented at the 2009 NASPE Conference on Physical Education Teacher Education, Myrtle beach, SC.
- Ward, P., Li, W., Kim, I, & Lee Y-S. (2012). Content Knowledge Courses in Physical Education Programs in South Korea and Ohio. *International Journal of Human Movement Science*, 6, 107-120.
- Ward, P. (2013) The Role of Content Knowledge in Conceptions of Teaching Effectiveness in Physical Education, *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 84, 431–440, 2013

- Ward, P., Ince, M. L., Iserbyt, P, Kim, I., Lee, Y.S., Li, W. & Sutherland, S. (2013). *International physical education teacher education physical activity content knowledge study*. Poster session presented at Congress of 2013. American Alliance for Health, Physical Education, Recreation & Dance, Charlotte, NC.
- Ward, P., Kim, I., Ko, B., & Li, W. (2014). Effects of Improving Teachers' Content Knowledge on Teaching and Student Learning in Physical Education. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 86(2), 130-139. <https://doi.org/10.1080/02701367.2014.987908>
- Ward, P., Lehwald, H., Lee, Y. (2015) Content Maps: A Teaching and Assessment Tool for Content Knowledge, *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 86:5, 38-46, DOI: 10.1080/07303084.2015.1022675
- Ward, P., Tsuda, E., Dervent, F. & Devrilmez, E. (2018). Differences in the content knowledge of those taught to teach and those taught to play. *Journal of Teaching in Physical Education*, 37(1), 59-68. doi: [10.1123/jtpe.2016-0196](https://doi.org/10.1123/jtpe.2016-0196)
- Wilson, S., Floden, R., & Ferrini-Mundy, J. (2001). Teacher preparation research: Current knowledge, gaps, and recommendations. A research report prepared for the U.S. Department of Education. University of Washington, Center for the Study of Teaching and Policy, Seattle
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK) (2018). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı. Erişim adresi: [https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni- Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Beden_Egitimi_ve_Spor_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf](https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Beden_Egitimi_ve_Spor_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf)

EKLER

EK 1: Kişisel Bilgi Formu

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Cinsiyetiniz: Kadın ☐ Erkek ☐

Yaşınız:

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİSİYİM ☐

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR

ÖĞRETMENİYİM ☐

Öğrenim gördüğünüz üniversite:

Öğrenim gördüğünüz üniversite:

Bölümünüz;

Mesleğinizde kaçınıcı yılınız:

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ☐

Görev yaptığınız şehir:

Spor yöneticiliği ☐

Antrenörlük ☐

Rekreasyon ☐

Aşağıdaki sorular hem öğrenciler hem de öğretmenler tarafından doldurulacaktır.

Öğrenim hayatınız boyunca hiç hentbol dersi aldınız mı? Aldım ☐ Almadım ☐

Hentbol dersi aldıysanız kaç dönem? dönem

Branşınız nedir?

Branşınız hentbol ise aktif olarak hentbol oynadığınız toplam süre ne kadardır?

Şu anda aktif olarak herhangi bir kulüpte (üniversite hariç) hentbol oynuyor musunuz?

Evet ☐ Hayır ☐

Hentbol antrenörlük belgeniz var mı? Var ☐ Yok ☐

Var ise kaçınıcı kademe:

Hentbol antrenörlük deneyiminiz var mı? (Okul takımları dâhil) Var ☐ Yok ☐

Var ise antrenörlük yaptığınız toplam süre ne kadardır?

Hangi kategoride/kategorilerde antrenörlük yaptınız? Lütfen yanına süresini belirtiniz.

Minikler ☐

Küçükler ☐

Yıldızlar ☐

Gençler ☐

Büyükler ☐

EK 2: Hentbol Genel Alan Bilgisi Testi Örnek Sorular

HENTBOL GENEL ALAN BİLGİSİ TESTİ ÖRNEK SORULAR

1. Rakip takım fiziksel olarak daha kısa boylu ve hızlı oyuncularından oluşuyorsa aşağıdaki savunma türlerinden hangisini uygulamak daha uygun olur?
 - A) Bütün oyuncularla birebir savunma
 - B) 6:0 savunma
 - C) 4:2 savunma
 - D) 3:2:1 savunma
2. Oyun süresi hangi durumlarda zorunlu olarak durdurulur?
 - A) Serbest atış kullanılırken.
 - B) İki dakika cezası verildiğinde.
 - C) Gol olduğunda.
 - D) Oyuncu değişikliği esnasında.
3. Pastan gelen topu yakalamayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?
 - A) Kollar önde dirseklerden bükülüdür.
 - B) Eller başparmaklar birbirine yakın şekilde durur.
 - C) Vücut topun geldiği yöne dönüktür.
 - D) Ayaklar birbirine bitişik şekilde durur.

EK 3: Gönüllü Katılımcı Onam Formu

MARMARA ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
GÖNÜLLÜ KATILIMCI ONAM FORMU

Sizi Bleda Buse TATLICI tarafından yürütülen “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri ve Adaylarının Hentbol Genel Alan Bilgisi Düzeylerinin Belirlenmesi” başlıklı araştırmaya katılımcı olarak davet ediyoruz. Araştırmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır.

Bu araştırmanın amacı hentbol genel alan bilgisi testinin geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yapmak ve yanı zamanda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ve adaylarının hentbol genel alan bilgisi düzeylerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda yazılı olarak veri toplanacaktır. Araştırmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı/telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları objektif ve içtenlikle vermenizdir. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz KVKK kapsamında **gizli tutulacak**, veriler topluca işlenecek ve sadece yayın amacı ile kullanılacaktır. Araştırma tamamlandığında genel/size özel sonuçların sizinle paylaşılmasını istiyorsanız lütfen e-posta adresine mesaj gönderiniz.

Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir.

Yukarıda yer alan bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını, amacını ve gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı/araştırmacılar tarafından yapılmış ve kişisel bilgilerimin korunacağı konusunda yeterli güven verilmiştir.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının (Kendi el yazısı ile)

Adı-Soyadı :

İmzası :

(Varsa) Velayet veya Vesayet Altında Bulunanlar İçin:
Veli veya Vasisinin (kendi el yazısı ile)

Adı-Soyadı :
İmzası :

Araştırmacının

Adı-Soyadı :
İmzası :

